

บทที่ 4

ผลการวิจัย : วิเคราะห์

บทนี้จะได้นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขภาพที่ประธานกรรมการสุขภาพมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งในเชิงเปรียบเทียบและแยกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ละรูปแบบ พร้อมทั้งวิจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเป็นการทดสอบสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ในบทที่ 1 โดยอาศัยกรอบความคิดที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว

เมื่อพิจารณาในขอบเขตการเมืองการปกครองไทยแค่อีกจนถึงปัจจุบันในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยนั้นขาดความชัดเจน¹ จนเป็นผลให้วิธีการให้โตมาซึ่งอำนาจในทางการเมืองการปกครองขาดความเป็นมาตรฐานและความต่อเนื่อง จึงไม่สร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ท้ายที่สุดนำไปสู่ปัญหาของการขาดกลุ่มหรือสถาบันใดที่มีความชอบธรรมในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

ในส่วนที่เป็นความเจริญทางการเมืองนั้น จะพบว่า การขาดมาตรฐานในวิธีการให้โตมาซึ่งอำนาจในทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นผลให้วิธีการที่มีลักษณะหลอกลวง ฉ้อฉล การโฆษณาชวนเชื่อ การกระทำที่ไม่มีเหตุผล การบิดเบือนข้อเท็จจริง ความยุ่งยากสับสนวุ่นวายต่าง ๆ ฯลฯ จะถูกนำมาใช้ให้โตมาซึ่งอำนาจในทางการเมืองการปกครอง ดังนั้นการดำเนินงานของรัฐและปฏิบัติหน้าที่รัฐบาลมีข้อข้อเรียกร้องต่าง ๆ ในสังคมมักจะเป็นไปอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว มีการล้มล้างแก้ไขหลักเกณฑ์กัน

¹ ลิขิต ชีระเวคิน, "อุดมการณ์ทางการเมืองและการพัฒนาประเทศไทย," การเมืองการปกครองไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามศาสตร์, 2528), หน้า 334-46.

อยู่เสมอ การถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมการเมืองยังขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคมหรือกลุ่มพวกพ้องว่าบุคคลนั้นคือใคร ²

ภาพรวมทางการเมืองของไทยคงกล่าวนี้ จะปรากฏให้เห็นถึงพฤติกรรมของประชาชนที่สนองตอบต่อการเมืองดังกล่าวในรูปแบบใดนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการศึกษา ซึ่งจะพบว่าพฤติกรรมในการแสดงออกในทางการเมืองของบุคคลเพื่อตอบสนองปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสดงเจตนาารมณ์ของคนในการกำหนดความเป็นไปของผู้ใช้อำนาจทางการเมืองไ้มากที่สุด คือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยมักจะประสบกับปัญหาความไม่สนใจเฉยเมยของคนไทยต่อกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า

"...มิได้หมายความว่าประชาชนไม่สนใจการเลือกตั้งนั้น ในกรณีนี้หมายถึงว่าพวกที่เฉื่อยชาหรือเฉยเมยในการเลือกตั้งนั้น อาจมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการเลือกตั้ง แต่การที่เขาเฉื่อยชาหรือเฉยเมยนั้นเพราะเห็นว่าไม่ว่าเขาจะไปใช้สิทธิหรือไม่ ผลก็ออกมาเหมือนเดิม การเลือกตั้งไม่ได้ให้ประโยชน์มากมายนักต่อการเมืองของประเทศเลือกตั้งกันก็ครั้งก็ไม่ทำให้สภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้นดีขึ้น..."³

แม้พฤติกรรมในทางการเมือง รูปแบบอื่น ๆ มักจะประสบปัญหาในลักษณะเดียวกันจึงนำไปสู่ปัญหาในการศึกษาว่าแท้ที่จริงแล้ว ประชาชนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตสุขาภิบาล ที่จะศึกษาต่อไปนี้มีแบบแผนพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นอย่างไร

² พรศักดิ์ บ่องแก้ว, รายงานการวิจัยเรื่องชาวสารการเมืองของไทย (กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2523), หน้า 106.

³ เมธา สุกบรรทัด, ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร (กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2517), หน้า 162.

ตารางที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ เชื้อชาติ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ใน เขตสุขภาพและการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ดังนี้คือ

ภูมิหลัง	ประชาชนในเขตสุขภาพ ประธานกรรมการสุขภาพ มาจากการเลือกตั้ง		ประชาชนในเขตสุขภาพที่ประธาน กรรมการสุขภาพโดยตำแหน่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	147	51.8	137	48.2
- ชาย	70	47.6	68	49.6
- หญิง	77	52.4	69	50.4
รวม	147	100	137	100
2. อายุ				
20-30 ปี	56	39.4	48	35.3
31-40 ปี	51	35.9	51	37.5
41-50 ปี	20	14.1	25	18.7
51 ปีขึ้นไป	15	10.6	12	8.8
รวม	142	100	136	100
3. การศึกษา				
- ป.1-ป.7 (หรือเทียบเท่า)	31	21.1	31	22.6
- ม.ศ.1-ม.ศ.5 (หรือเทียบเท่า)	51	34.7	33	24.1
- อนุปริญญา (หรือเทียบเท่า)	17	11.6	26	19.0
- ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	48	32.7	47	34.3
รวม	147	100	137	100

ตารางที่ 1 (ต่อ) (2)

ตัวแปร	ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประชาชนกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง		ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประชาชนกรรมการสุขาภิบาล โดยตำแหน่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้				
- ไม่เกิน 2,000 บาท	69	46.9	60	43.8
- ตั้งแต่ 3,001 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 6,000 บาท	39	26.5	58	42.3
- ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป	39	26.5	19	13.9
รวม	147	100	137	100
5. อาชีพ				
5.1 - รับราชการ (ทหาร หรือ ตำรวจ พลเรือน, รัฐ วิสาหกิจ, ครู หรือ อาจารย์ วิชาชีพ รร. และอื่น ๆ	57	38.8	71	51.8
5.2 - ธุรกิจ อาชีพอิสระ (ค้าขาย อาชีพอิสระ เช่น นายควม นักการเมือง อาสา และช่างฝีมือ	30	20.4	15	10.8
5.3 - กรรมการรับจ้างหรือผู้ แรงงานทั่วไป เกษตรกร	38	25.9	25	18.3
5.4 - อื่น ๆ (แม่บ้าน ข้าราชการ บ้านอายุ พวกวางงาน นิสิต นักศึกษา	22	15	26	19
รวม	147	100	137	100

ตารางที่ 1 (ต่อ) (3)

ตัวแปร	ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง		ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล โดยตำแหน่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. <u>ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในเขตสุขาภิบาล</u>				
- 10 ปี ลงมา	58	39.5	50	36.5
- 10 ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 ปี	54	36.7	31	22.6
- 20 ปี ขึ้นไป	35	23.8	56	40.9
รวม	147	100	137	100
7. <u>การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร</u>				
- เป็น	29	19.7	42	30.7
- ไม่เป็น	118	80.3	95	69.3
รวม	147	100	137	100

ผลการศึกษาการเข้าร่วมร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลต่อการ
ปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล

การเข้าร่วมร่วมทางการเมืองที่จะกล่าวต่อไปนี้ เป็นการเข้าร่วมร่วมทางการเมือง
ที่จะส่งผลในการสร้างสรรค์ และอำนวยความสะดวกตามระบอบประชาธิปไตย

การเข้าร่วมร่วมทางการเมืองจะต้องปรากฏอยู่ในทุกระดับของสังคม คือ ส่วนท้องถิ่น
และระดับชาติ เพราะเรื่องของการเมืองนั้นไม่ได้อาศัยอยู่เฉพาะในวงการรัฐบาลระดับชาติ เท่านั้น
แต่ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อประชาชนในสังคมโดยทั่วไป

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง
ท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	$P \leq 0.025$ (2 TAILED PROB)	จำนวน ตัวอย่าง
ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ ประชาชนกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง	1.9388	0.664	- 1.48	0.140	147
ประชาชน ในเขตสุขาภิบาล ที่ประชาชนกรรมการสุขาภิบาล โดยตำแหน่ง	2.0584	0.694			137

จากผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นโดย
ภาพรวมระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมาแล้วโดยตลอด พบว่า
ประชาชนทั้งในเขตสุขาภิบาลที่ประชาชนกรรมการมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งไม่
แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อพิจารณาค่า P ในตารางที่ 2 แล้วพบว่า ค่า $P = 0.140$ ซึ่งค่า $P <$
 0.025 ซึ่งเป็นระดับ
ความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
แล้วพบว่าค่า S.D. ของข้อมูลทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันเท่าไร กล่าวได้ว่าข้อมูลทั้งสอง
กลุ่มกระจายโดยเกาะกลุ่มกัน ทำให้เราสามารถยืนยันได้ถึงความไม่แตกต่างกันที่หนักแน่น
ยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาจากค่ามัธยเทศคณิต (Mean) แล้วพบว่า ระดับการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวข้างต้นอยู่ใน
ระดับกลาง คือ ค่า Mean = 1.9388 และ 2.0584 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการ
ศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของการศึกษาเป็น 5 ระดับ และ
แบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 2.)

สำหรับผลการศึกษาที่พบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการ
 สุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งไม่แตกต่างกันนั้น หากวิเคราะห์ถึง
 โครงสร้างทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลมีจจุบันที่ทางรัฐบาลกลาง
 กำหนดให้มีโครงสร้างแตกต่างกัน เพื่อมุ่งที่จะกระจายอำนาจโดยให้ประชาชนได้เข้า
 มามีส่วนร่วมขึ้นนั้น จากการศึกษากรณีตัวอย่างของจังหวัดปทุมธานีกับจังหวัดสมุทรปราการ
 พบว่า รูปแบบของสุขาภิบาลที่แตกต่างกันมิได้มีผลกระทบต่อความคิดหรือพฤติกรรมของ
 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นคนโดยภาพรวม

รูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (pattern of political participation)

การจัดรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักรัฐศาสตร์นั้นมีได้ 3 ระดับ
 โดยยึดวิธีการจัดลำดับความสูง กลาง ต่ำ ของแต่ละระดับเป็นเกณฑ์ ซึ่งมักจะแตกต่าง
 กันออกไป แต่การที่มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นในระดับรูปแบบใด มากน้อยเพียงใด หรือ
 มีความจำเป็นเพียงใด ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางค่านระชบการเมืองที่สังคมนั้น ๆ ใช้
 กล่าวคือ การที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในบางระดับ (รูปแบบ) อาจจะมีสำคัญมากในระบบ
 การเมืองหนึ่ง แต่อาจจะไม่สำคัญอะไรเลยในอีกระบบการเมืองหนึ่งในขณะเดียวกัน
 การเข้าร่วมทางการเมืองในระดับ (รูปแบบ) หนึ่ง ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเงื่อนไขของ
 การเข้าร่วมอีกระดับ (รูปแบบ) หนึ่งก็ได้⁴

ในส่วนนี้จะได้นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการที่มีส่วนร่วมทางการเมือง
 ของประชากรในเขตสุขาภิบาลว่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 มากน้อยเพียงใด ซึ่งได้จำแนกรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 7 รูปแบบ
 คือ การเข้าสังกัดกลุ่ม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยพรรคการเมืองหรือนัก

⁴ สติชัย นิยมญาติ, สังคมวิทยาการเมือง (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
 2524), หน้า 20.

การเมืองหาเสียงในการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การติดต่อกับ
เจ้าหน้าที่รัฐ การชุมนุมเรียกร้อง ประท้วง และการยื่นเจตนาต่อเหตุการณ์ทางการเมือง
ต่าง ๆ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปตามลำดับต่อไป

การประท้วง (Protest)

เมื่อกล่าวถึงการประท้วงหลาย ๆ คนก็ถึงไปว่าจะต้องมีความรุนแรงเกิดขึ้น
แต่ที่จริงแล้วการประท้วงมิได้นำไปสู่ความรุนแรงเสมอไป การประท้วงเป็นรูปแบบการ
เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง เป็นเครื่องมือหรือทรัพยากรทางการเมืองของกลุ่มที่
ไม่มีอำนาจที่ใช้ในการต่อรองกับกลุ่มเป้าหมายโดยอาศัยการกระตุ้นหรือดึงพวกที่ไม่เกี่ยวข้อง
ให้มีความเห็นอกเห็นใจต่อกลุ่มประท้วง เป็นการสร้างพลังต่อรองกับกลุ่มเป้าหมาย⁵

สำหรับประเทศไทยกิจกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้น
เป็นช่วง ๆ ตามแต่สภาพแวดล้อมทางการเมือง

ทั้งในรูปของกลุ่มและประชาชนโดยทั่วไป⁶ ซึ่งในทางวิชาการ
แล้วพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบประท้วงนี้จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางค่านิยม
วิทยาหรือทัศนคติทางการเมืองที่สำคัญคือ ความรู้สึกที่ตนเองมีอิทธิพลหรือความสามารถ
แสดงบทบาทในทางการเมืองได้ คือ มีความรู้สึกเกี่ยวข้องกับการเมือง การขาดความ
ศรัทธาต่อระบบการและไม่มีพึงพอใจต่อการบริหารงานของรัฐ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกสะสมภายใน
จิตใจและแสดงออกมาในรูปของการประท้วงซึ่งอาจจะมีความรุนแรงหรือไม่ก็ได้

⁵ ปธาน สุวรรณมงคล, "พฤติกรรมกลุ่มประท้วงในประเทศไทย", วารสาร
สังคมศาสตร์ ปีที่ 17, ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน, 2523), หน้า 89.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 91.

ตารางที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมือง (t-test)

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	P 0.025 (2 TAIL-PROB)	จำนวน
1. การประท้วง					
ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการ สุขาภิบาลมาจากการ เลือกตั้ง	1.6395	0.767	2.00	0.047	147
ประชาชนในเขต สุขาภิบาลที่ประธาน กรรมการสุขาภิบาลโดย ตำแหน่ง	1.4672	0.687			137

(หมายเหตุ ค่า t ได้มาจาก Separate Variance เนื่องจากต้องการเปรียบเทียบความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มว่าต่างกันหรือไม่)

จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบในค่านพฤติกรรมทางการเมืองต่อการบริหารงาน ระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับของสุขาภิบาล พบว่า ประชาชนทั้งสองพื้นที่ไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมค่านนี้ เพราะเมื่อพิจารณาว่า $P = 0.047$ ซึ่งมากกว่า 0.025 แต่เราสามารถพูดได้ว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งจะมีความโน้มเอียงที่จะมีพฤติกรรมค่านนี้มากกว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาโดยตำแหน่ง ทั้งนี้เพราะ Mean = 1.6395 และ 1.4672 ตามลำดับ (โปรดดูตารางที่ 3 ประกอบ)

ผลจากข้อมูลนี้จึงระบุได้ว่าแม้ประชาชนในเขตสุขภาพีบาลจะรู้สึกต่อต้าน หรือไม่
 ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยจะแสดงถึงความไม่พอใจโดยการประท้วง แต่จะมีลักษณะของการนิ่งเฉย
 ไม่เกี่ยวข้องกับกับเรื่องรวทางการเมือง ซึ่งนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ของไทยบางท่าน
 เรียกลักษณะดังกล่าวของคนไทยว่า anomie individualism กล่าวคือการ
 เป็นตัวเองแบบไม่สนใจหรือผูกพันต่อสถาบันของสังคมซึ่งเป็นหน่วยส่วนรวมหน่วยใหญ่
 มีลักษณะที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งแต่ความเป็นอิสระส่วนตัว⁷ โดยเฉพาะค่านิยม
 ของความเป็นอิสระของคนไทยนี้เป็นประเด็นสำคัญทำให้คนไทยจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
 ปัญหาเฉพาะที่เป็นประโยชน์หรือกระทบต่อตนเองโดยตรงเท่านั้น อันเป็นอุปสรรคต่อการ
 ก่อตั้งของพลังทางการเมืองประกอบด้วยลักษณะเฉยเมยไม่มีความคิดที่จะเรียกร้องและคาดหวัง
 หวังอะไรจากสัญลักษณ์ ไม่มีความกระตือรือร้นสนใจเข้าไปมีอิทธิพลหรือมีส่วนร่วมในทาง
 การเมืองการปกครองก็เป็นปัญหาสำคัญของการสร้างจิตสำนึกที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อเป็นพลัง
 คัดกรองทางการเมือง นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนใน
 เขตสุขภาพีบาลเป็นตัวกำหนดให้ประชากรในเขตสุขภาพีบาลมุ่งที่จะใช้เวลาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ
 การทำมาหากินเพื่อหาเงินเลี้ยงดูครอบครัวตัวเอง ซึ่งอาจจะไม่มีเวลามากนักที่จะให้ความ
 สนใจอย่างจริงจังต่อการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังคัดกรองในทางการเมือง ทั้งนี้ เมื่อ
 ประสบกับปัญหาต่าง ๆ จึงเป็นการต่อสู้ในลักษณะที่ต่างคนต่างยอมรับสภาพดังกล่าวไปโดย
 ปริยาย ซึ่งในจุดนี้บทบาทของหลักพุทธศาสนาก็มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิต
 ของคนไทยโดยทั่วไปที่ให้ลดความทะเยอทะยาน การคาดหวัง รักสงบ และการไม่บังคับ
 ผู้อื่น

⁷ ลิขิต . ชีระเวคิน, "การเมืองไทยกับประชาธิปไตย", รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 3,
 ฉบับที่ 3 (มีนาคม-เมษายน, 2516).

การสังกัดกลุ่มองค์การเพื่อมีบทบาทในชุมชน (Community Activists)

ในทางสังคมศาสตร์ยอมรับว่ากลุ่ม หมายถึง องค์การที่มนุษย์รวมตัวกันโดยมีความสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ดังนั้นกลุ่มจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะให้ใคร่มาซึ่งความต้องการพื้นฐานของปัจเจกชน⁸ กิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันนี้จึงมีเพื่อให้ใคร่มาซึ่งผลประโยชน์ ถ้าเป็นผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจก็เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และถ้าผลประโยชน์นี้มากกว่าเพื่อเศรษฐกิจแต่มุ่งหวังไปถึงการมีอิทธิพลค่อนโยบายในทางการเมืองก็เรียกว่า กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มอิทธิพล⁹

ในทางรัฐศาสตร์ยอมรับว่า การที่บุคคลรู้สึกว่าคุณเองไม่โดดเดี่ยว รู้ว่าคุณเองมีอำนาจ ตลอดจนรับรู้ถึงอิทธิพลของคนในทางการเมือง เขาก็สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมืองการปกครองได้โดยผ่านตัวกลางในการเข้าร่วมสังกัดหรือเป็นสมาชิกกลุ่มที่จะมีอิทธิพลในทางการเมือง นักวิชาการบางท่านยอมรับว่า กลุ่ม (ทุติยภูมิ) ที่มีขนาดใหญ่กว่ากลุ่ม ครอบครัวหรือเพื่อนฝูง จะช่วยให้บุคคลธรรมดาเข้าไปใกล้ชิดกับรัฐพอที่จะเข้ามามีส่วนในอำนาจ ดังนั้นกลุ่มจึงเป็นส่วนที่จำเป็นของโครงสร้างของระบบประชาธิปไตย¹⁰

⁸ Darwin Cart-Wright and Alwin Zender, (eds.), Group Dynamics (Illinois : Row, Petterson Company, 1953), p. 20.

⁹ Arthur Fisher Bently, The Process of Government : A Study of Social Pressure (Illinois : The Principia Press of Illinois, Inc., 1949), pp. 200-22.

¹⁰ William Kornhauser, The Politics of Mass Society (New York : Free Press, Macmillan, 1959), p. 41.

ตารางที่ 4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น
รูปแบบสมาชิกवाद : การมีบทบาทในชุมชน (Community Activists)

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	$p \leq 0.025$ (2TAIL PROB)	จำนวนตัวอย่าง
2. การมีบทบาทในชุมชน -ประชาชนในเขตสมาชิกवादที่ประชาชนกรรมการมาจาก การเลือกตั้ง	1.8571	0.061	2.00	0.004	147
-ประชาชนในเขตสมาชิกवादที่ประชาชนกรรมการโดยตำแหน่ง	2.1168	0.064			137

กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะเข้าร่วมมากกว่าหนึ่งกลุ่มก็ได้ จากข้อมูลในตารางที่ 4 จะเห็นว่า ในจำนวนที่ระบุว่าคนเข้าสังกัดหรือเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาคม องค์กรต่าง ๆ ประชากรที่สังกัดกลุ่มเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มที่มีแนวทางในการดำเนินงานทางเศรษฐกิจหรือการค้า เช่น มูลนิธิ สหกรณ์ออมทรัพย์ หรือสมาคมที่มีเป้าหมายทางการค้าต่าง ๆ รองลงมาคือสังกัดสมาคมวิชาชีพและกลุ่มจัดตั้งโดยรัฐบาล คือ ถูกเสื่อชาวบ้าน ซึ่งมีเป้าหมายในทางการเมือง เป็นสำคัญที่เป็นสมาชิกหรือสังกัดพรรคทางการเมืองที่มีการดำเนินการทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ผลการวิจัยที่ได้รับ พบว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการฯ โดยตำแหน่งมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการมีบทบาทในชุมชนของตนเองต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะค่า $P \leq 0.025$ (2TAILED - PROB) มีค่า $P \leq 0.025$ ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ มีค่า $P = 0.004$ โดยที่ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้งจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองท้องถิ่นของตนเอง ในรูปแบบสุขาภิบาลน้อยกว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการโดยตำแหน่ง เพราะเมื่อ ดูค่า Mean = 1.6571 และ 2.1168 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างชัดเจน

การสรุปผลครั้งนี้ยังมีความหนักแน่นยิ่งขึ้น เมื่อดูค่า S.D. ของข้อมูลทั้งสองกลุ่ม พบว่ามีค่าใกล้เคียงกันมาก แสดงว่าข้อมูลทั้งสองมีการกระจายเกาะกลุ่มกัน ในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก จนแทบกล่าวได้ว่ากลุ่มเดียวกันได้ในแต่ละกลุ่มของข้อมูล (ดูตารางที่ 4)

ผลจากการวิจัยในส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบการมีบทบาทในชุมชนประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และโดยตำแหน่ง มีพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voters)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ในระบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐเป็นของประชาชน และมีที่มาจากประชาชน องค์การทางการเมือง จึงประกอบไปด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งได้รับการแต่งตั้งเข้ามา และถือได้ว่าได้รับมอบหมายหรือ ไว้วางใจให้บริหารกิจการของรัฐที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวม

ในทางรัฐศาสตร์ยอมรับว่า การเลือกตั้งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้สามัญชนโดยทั่วไป และการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของเมืองตามอัตรา การไม่เคยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งใด ๆ เลยสูงกว่าผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และสูง

ตารางที่ 5 แสดงถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voters)

รูปแบบ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	$P \leq 0.025$	จำนวน ตัวอย่าง
5. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง - ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง	2.0068	0.848	-1.62	0.106	147
- ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล โดยตำแหน่ง	2.1606	0.750			137

จากตารางที่ 5, แสดงถึงผลการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบในเชิงเปรียบเทียบ แล้วพบว่า พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่สุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบของจังหวัดปทุมธานีและสมุทรปราการ ซึ่งนำมาศึกษาเป็นตัวแทน (Agent) พบว่า ไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญแต่อย่างใด (ค่า $P=0.106$) (ค่านัยสำคัญทางสถิติ คือ $P \leq 0.025$) แต่พอจะกล่าวได้ว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งจะมีแนวโน้มเพียงจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาโดยตำแหน่ง พิจารณาคูณค่า Mean = 2.0068 และ 2.1606 ตามลำดับ) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ประชาชนใน 2 เขต มีความโน้มเอียงที่แตกต่างกันนั้นอาจจะมาจากสาเหตุปัจจัยทางภูมิหลังทางสังคมหรือเศรษฐกิจหรือไม่ เราจะศึกษาในส่วนต่อไปในการวิจัยนี้

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign)

การรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่กระทำในช่วงของการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ซึ่งอาจรวมถึงการเข้าช่วยเหลือร่วมงานกับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง พรรคใดพรรคหนึ่ง เพื่อเป็นการเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้ง โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน ผลของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนำผลเมืองไปสู่ความขัดแย้งได้และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่ม บุคคลผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ นักรัฐศาสตร์บางคน เรียกว่า "ผู้ต่อสู้ทางการเมือง" (gladiator) ซึ่งจะทำงานหนักมาก¹¹ ขอบเขตของกิจกรรมค่านนี้ ได้แก่ การชักชวนให้คนอื่นลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมืองและการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

สำหรับในเมืองไทยนั้น กิจกรรมประเภทนี้ที่นำไปสู่ปัญหาอย่างหนักคือ การใช้เงินจำนวนมากในการใช้จ่ายหาเสียงของผู้สมัครแต่ละคน แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นจำนวนมาก และมีผลต่อประชาชนทั่วไปในเรื่องความคึกคักทางการเมืองและนโยบายทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยโดยทั่วไปอย่างมากมาย

¹¹ Lester W. Milbrath and M. J. Goel, Political Participation

How and Why Do People Get Involved in Politics. 2d ed. (Chicago : Rand McNally College Publishing Co., 1971), pp. 12-16.

ตารางที่ 6 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น
รูปแบบสุชาภิบาล : การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign)

รูปแบบ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเภท-สมาชิก ตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	$P \leq 0.025$ 2 TAILED PROB	จำนวน ตัวอย่าง
3. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง - ประชาชนในเขตสุชาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุชาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง	1.9728	0.672	0.02	0.980	147
- ประชาชนในเขตสุชาภิบาล ที่ประธานกรรมการโดย ตำแหน่ง	1.9708	0.675			137

ในการวิจัยนี้ ได้ศึกษากิจกรรมค่านนี้ที่เกี่ยวกับการชักชวนให้ผู้อื่นให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งใด ๆ ก็ตาม การช่วยพรรคหรือนักการเมืองโฆษณาหาเสียง ตลอดจนการเข้าช่วยเหลือหรือร่วมประชุมทางการเมืองกับพรรคการเมืองหรือนักการเมือง พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตสุชาภิบาลที่ประธานกรรมการสุชาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ไม่มีลักษณะของความแตกต่างกันตามนัยสำคัญสถิติ เพราะค่ามาตรฐานสถิติ (ค่า $P = 0.980$) สูงกว่าค่ามาตรฐานทางสถิติที่ตั้งไว้คือ 0.025 และเมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุชาภิบาลทั้ง 2 รูปแบบแล้ว ค่าเฉลี่ย (Mean = 1.9728 และ 1.9708 ตามลำดับ) กล่าวได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ของประชาชนในเขตสุขภาพที่มีรูปแบบที่แตกต่างไม่ทำให้ประชาชนมีการมีส่วนร่วมทาง การเมือง ที่แตกต่างกันแต่อย่างใด เพราะค่าเฉลี่ย (Mean) ใกล้เคียงกันจะถือ ได้ว่าเท่ากัน โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแง่การมีบทบาทการรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับกลาง ๆ และการสรุปผลครั้งนี้ยังมีความเชื่อมั่นเมื่อค่าการกระจายของข้อมูล ทั้ง 2 (S.D. = 0.672 และ 0.675 ตามลำดับ แสดงถึงการกระจายของ ข้อมูลทั้งสองมีการเกาะกลุ่มกันในลักษณะเดียวกันนั่นเอง

การเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมือง (Communicators)

ข่าวสารทางการเมืองถูกจัดว่าเป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่งซึ่งเป็นตัว กำหนดอำนาจ หรืออิทธิพลทางการเมืองของบุคคล¹² เพราะมันเกี่ยวข้องกับ ความสนใจความกระตือรือร้นทางการเมือง เป็นการลดระดับความไม่แน่ใจ ช่วยในการ ตักสินใจให้มีประสิทธิภาพและลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตใจ ดังนั้นการที่บุคคลเป็นผู้สื่อข่าว ข่าวสารทางการเมืองจะทำให้บุคคลเกิดความรู้ ความนึกคิด และพฤติกรรมทางการเมือง ที่แตกต่างกันไป

การเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมืองก็คือ การที่บุคคลติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การส่งจดหมายแสดงความสนับสนุนต่อผู้นำทางการเมือง ในนโยบายที่เห็น ว่าเหมาะสมถูกต้อง ส่งคำประท้วงต่อการดำเนินการที่เห็นว่าไม่ดี การพูดคุยแสดงความ คิดเห็นของคนต่อรัฐบาลหรือต่อพรรคพวกเพื่อนฝูง รวมถึงการเข้าร่วมฟังการสัมมนาอภิปราย เรื่องราวทางการเมืองการปกครองต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่เข้าร่วมในกิจกรรมประเภทเหล่านี้ มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้สูง

ในการวิจัยนี้ได้สอบถามถึง การเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ ในด้านการติดตาม ข่าวสารการเมืองทางสื่อสารมวลชน การร่วมมือสัมมนาอภิปรายปัญหาทางการเมือง การ

¹² Robert A Dahl, Modern Political Analysis (Englwood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1963), pp. 5-6.

ทุกคู่ปัญหาทางการ เมืองกับเพื่อนหรือสมาชิกภายในครอบครัวและการเขียนบทความ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาของบ้านเมืองในหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ

ตารางที่ ๗. แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการ เมือง : การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการ เมือง (Communicators)

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการ เมือง ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S. D.	t	$P \leq 0.025$	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง
4. <u>การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการ เมือง</u>					
- ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง	1.9932	0.657	-0.28	0.777	147
- ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาล โดยตำแหน่ง	2.0146	0.618			137

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการ เมืองในด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการ เมืองของ ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ Mean ของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งค่า Mean ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง คือ ค่า Mean = 1.9932 และ 2.0146 ตามลำดับ แสดงว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการ มาจากการเลือกตั้ง มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในฐานะผู้สื่อข่าวสารทางการ เมืองน้อยกว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง แต่สรุปได้ ไม่ได้เกี่ยวกับ เพราะ ค่า Mean ใกล้เคียงกัน แต่ยังมีข้อแตกต่างกันนั่นเอง

การสนับสนุน (Support)

การสนับสนุน (Supports) หรือการเลื้อยหนุน คือการกระทำหรือท่าทีซึ่งเกิดขึ้น
 คำจูน หรือ ในทางตรงกันข้าม ชักขวางหรือดั้น ระบบการเมือง เปรียบเสมือนพลังงานที่
 เอื้อให้ระบบเดินเครื่องไปได้ การเกื้อหนุนในทางบวกจะมีขึ้นเมื่อระบบการเมือง
 ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนั้น และในทางลบเมื่อระบบการเมืองไม่ตอบสนอง
 ความต้องการหรือไม่สนใจใยดีกับคนกลุ่มนั้น อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมือง
 (political culture) ของสังคมนั้น ๆ ด้วย

.Support อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ¹³

1. Specific กล่าวคือ เป็นการเกื้อหนุนต่อการที่ระบบการเมืองจะมี
 การตอบสนองต่อความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการจำเพาะเจาะจง เช่น การ
 เกื้อหนุนโดยการเลื้อยหนุนเพื่อช่วยคนจน และ
2. Diffuse กล่าวคือ เป็นการเกื้อหนุน โดยทั่ว ๆ ไปและแพร่กระจาย
 ซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทางการเมือง ส่งผลผ่านการกล่อมเกล้าทางการเมือง
 ให้กลุ่มคนมีค่านิยม ทศนคติ ท่าที หรือความรู้สึก ความพร้อมที่จะกระทำการอย่างใดอย่าง
 หนึ่งซึ่งเกื้อหนุนหรือชักขวางระบบการเมือง เช่น ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
 ความรักชาติ ลักษณะนิสัยใฝ่สันติ หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ท่าทีที่เฉยเมยปล่อยให้ผู้นำ
 ทำในสิ่งที่เห็นถูกเห็นควรแค่ลำพัง เป็นต้น ดังนั้นการที่ประชาชนกลัวเกรงผู้มีอำนาจทาง
 การเมืองก็จัดว่าเป็นการเกื้อหนุนชนิดหนึ่งได้ เพราะทำให้ไม่กล้าแสดงออก จึงเอื้อ
 ต่อการคงอยู่ของระบบ ¹⁴

¹³ Geoffrey K. Roberts. What is Comparative Politics? (London and Basingstoke : Macmillan, 1972), p. 39.

¹⁴ Gabriel A. Almond & G. Bingham Powell, Comparative Politics : A Developmental Approach, (Boston and Toronto : Little, Brown and Company, 1966), p. 26.

ตารางที่ 8 แสดงถึงการสนับสนุน (Support)

รูปแบบ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S. D.	t	$P < 0.025$ 2 TAIL- PROB	จำนวน ตัวอย่าง
6. การสนับสนุน - ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการ สุขาภิบาลมาจากการ เลือกตั้ง	1.9542	0.645	-2.09	0.037	147
- ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการ สุขาภิบาลโดยตำแหน่ง	2.1241	0.732			137

ในส่วนวิจัยการสนับสนุน (Support) ครอบคลุมกิจกรรมที่เป็นการ
เกื้อหนุนที่เป็นรูปธรรม หมายถึงที่เป็น Specific ก้าวการเสียภาษีอากร และ
ลักษณะ Diffuse เกื้อหนุนด้วยการแสดงความรักที่ทำการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่ง
เกื้อหนุนต่อระบบการเมืองคือการลงสมัครรับเลือกตั้ง และเคารพกฎหมายนั่นเอง

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับในด้านการสนับสนุน Support รูปแบบการปกครอง
ท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พบว่าประชาชนในเขตที่แตกต่างกันมีลักษณะ
กิจกรรมที่แสดงการสนับสนุนที่มีแนวโน้มต่างกันด้วย ทั้งนี้เพราะค่านัยสถิติที่มีผลออกมา
(ค่า $P = 0.037$) ซึ่งใกล้เคียงกับค่ามาตรฐานของนัยสถิติที่ตั้งไว้คือ 0.025 นอกจากนี้
นี้พบว่า ค่าการกระจายของข้อมูลยังแตกต่างกันเห็นได้ชัดเจน รูปแบบกิจกรรมการมี
ส่วนร่วมอื่น กล่าวคือ ข้อมูลการกระจายมีดังนี้คือ 0.645 และ 0.732 ตามลำดับ
แสดงถึงว่าข้อมูลทั้งสอง ไม่เกาะกลุ่มแนวเดียวกัน จากผลของการสนับสนุนรูปแบบการ
ปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลที่แตกต่างกันในกรณีที่ประชาชนอาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาล
ที่มีรูปแบบต่างกันนั้น เรายังสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลที่

ประธานกรรมการสุชาภิบาลโดยตำแหน่งนั้นมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในลักษณะของการสนับสนุน (Support) ต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุชาภิบาลที่เป็นอยู่สูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสุชาภิบาลที่ประธานกรรมการสุชาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้ง โดยดูจากค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลทั้งสอง (Mean = 2.1241 และ 1.9524 ค่าเฉลี่ยซึ่งแตกต่างกันเห็นได้ชัด

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้มีผลวิจัยที่ปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 ในแง่ที่ว่าประชาชนที่มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และค่านิยมต่าง ๆ คือ ประชาชนในเขตสุชาภิบาลที่ประธานกรรมการสุชาภิบาลมาจากการเลือกตั้งจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในแง่สนับสนุน (Support) การปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุชาภิบาลที่เป็นอยู่สูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสุชาภิบาลที่ประธานกรรมการสุชาภิบาลมาโดยตำแหน่ง ซึ่งผลการวิจัยกลับตรงข้ามกันกับประเทศทางตะวันตกที่ ราว่นามา เป็นแม่แบบประชาธิปไตยไทยนั่นเอง.

การติดต่อกับทางราชการ (Contact)

การเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นการเข้าร่วมแบบคับแคบ (parochial participation)¹⁵ และมีอิทธิพลไม่มากนักในทางการเมือง มีจุดมุ่งหมายเฉพาะประโยชน์ส่วนตัวของผู้ที่ติดต่อกับ แต่ต้องการความริเริ่มไม่น้อย เนื่องจากต้องเลือกโอกาสที่จะเข้าร่วม กำหนดเป้าหมาย เนื้อหาสาระ และผู้ที่จะไปติดต่อกับตนเอง

ในการวิจัยนี้ได้ถามถึงการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าโดยทางจดหมายหรือเข้าพบตัว เพื่อให้ช่วยเหลือปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัยมากน้อยเพียงใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁵ Norman H. Nie and Sidney Verba, "Political Participation",

in Fred I. Greenstein and N.W. Polsby (eds.), The Handbook of Political Science Vol. 4 (Massachusetts : Addison Wesley, 1975), p. 8.

ตารางที่ ๑ แสดงถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (Contact)

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	Mean	S.D.	t	P < 0.025 2 TAILED PROB	จำนวน ตัวอย่าง
7. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่					
- ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้ง	1.8571	0.776	-1.60	0.111	147
- ประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานกรรมการสุขาภิบาล	2.0000	0.728			137

จากตารางที่ ๑ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ มีการติดต่อปานกลาง โดยประชาชนในเขตฯ ที่ประธานมาจากการเลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในอีกพื้นที่หนึ่งน้อยกว่า

ผลการวิจัยนี้ทำให้เกิดข้อที่น่าสังเกตว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลคงจะไม่ค่อยได้ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ปัญหาชุมชนที่คนอาศัยอยู่นั้นเป็นสาเหตุมาจากการบริหารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือความสลับซับซ้อนของขั้นตอนในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ หรือภัยเหตุผลอื่น ๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลวิจัยในตารางที่ ๑ จะพบว่าแท้จริงแล้วปัญหาการบริหารของหน่วยงานราชการของรัฐมิใช่เป็นประเด็นชี้ขาด

ผลการวิจัยที่เป็นประเด็นสำคัญในส่วนนี้ คือ หัตถ์คติทางการเมืองของประชาชนใน เขต
 สุขาภิบาล ที่มีต่อองค์กรหรือกิจกรรมทางการเมืองของสุขาภิบาลและรัฐบาลเหล่านี้ที่เป็นปัญหาสำคัญ
 ต่อการปกครองของท้องถิ่นไทย คือ หัตถ์คติที่มีต่อสุขาภิบาล เจ้าหน้าที่ที่ใกล้ชิดของกับสุขาภิบาล และ
 รัฐบาลเองด้วย ตราวุธคิดว่าสุขาภิบาลหรือคณะกรรมการสุขาภิบาล พนักงานสุขาภิบาล เจ้าหน้าที่
 ที่ใกล้ชิดของกับสุขาภิบาล และรัฐบาลไม่ได้ทำหน้าที่ในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนมาก
 เท่าใด และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในด้านการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้ ขณะเดียวกันก็เห็น
 ว่าการปกครองตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ นั่นคือ การเลือกตั้งคณะกรรมการ-
 สุขาภิบาล แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ยังมีความเห็น ในทิศ
 ทางที่ไม่ยอมรับว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชนโดยประชาชน
 เพื่อประชาชน เป็นใดแต่ทางทฤษฎีเท่านั้น

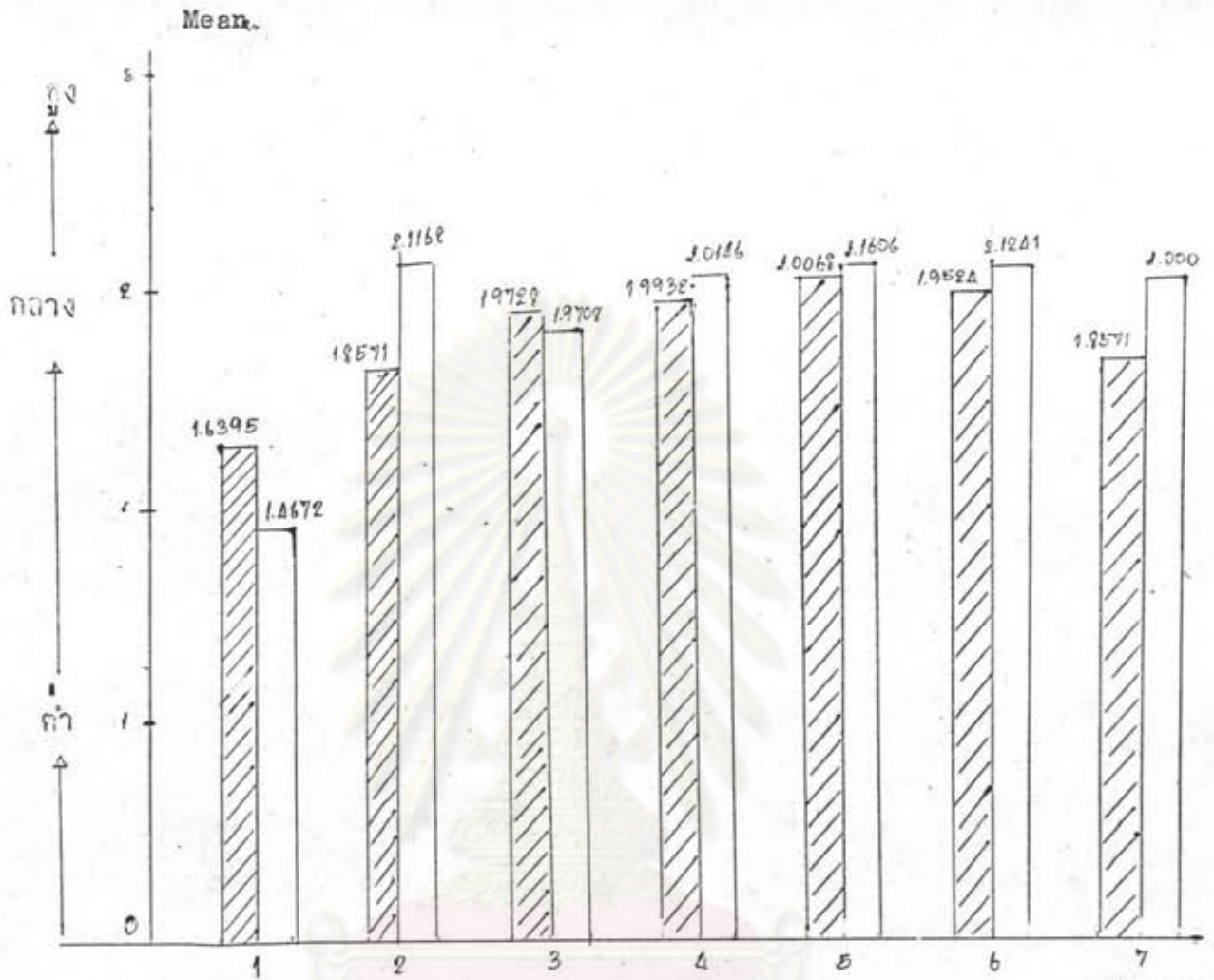
ระบอบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากจะมีการจัดรูปแบบการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและกลุ่มพฤติกรรมทางการเมือง

เมืองแล้ว อาจแบ่งเป็นลำดับการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก ในการศึกษา นี้
 การ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น แบ่งเป็นกิจกรรมประเภทต่าง ๆ จัด
 เป็นกลุ่มกิจกรรม หรือกลุ่มพฤติกรรม หรือจัดเป็นระดับกิจกรรม 3 ระดับ หรือระดับน้อยไปมาก รูป
 แบบและเนื้อหาสาระของการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองหากแตกต่างจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง
 และวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรม การ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองก็สามารถวิเคราะห์ได้หลายแง่ขึ้นอยู่กับ
 กับผู้วิจัยว่าต้องการที่จะเน้นความสำคัญและให้เหตุผลการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านใด เช่น
 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับตัวแปร
 ตัวอื่น ๆ หรือพิจารณาผู้กระทำกิจกรรมประเภทต่าง ๆ และวิเคราะห์ผลผลิตของแต่ละรูปแบบกิจ-
 กรรมว่าต่างกันมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

ดังนั้นในการวิเคราะห์พฤติกรรม การ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาชนในเขตสุขา-
 ภิบาลได้อย่างละเอียดละออ ผู้วิจัยจึงแบ่งรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองที่ทำให้กิจกรรมทางการเมือง
 แตกต่างกันจนเห็นได้ชัด ตามที่ได้นำเสนอข้างต้นมาแล้ว ผู้วิจัยยังศึกษาถึงระดับผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง
 เมืองในแต่ละกิจกรรมทางการเมือง โดยการจัดระดับกิจกรรมเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับ
 กลาง และระดับต่ำ ซึ่งผลจากการศึกษาในส่วนนี้ตั้งนี้คือ

แผนภูมิที่ 1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ

1. การประท้วง
2. การมีบทบาทในชุมชน
3. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
4. การสื่อข่าวสาร
5. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
6. การสนับสนุน
7. การติดต่อเจ้าหน้าที่

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุราษฎร์ธานีที่ประชาชนกรรมาจากการเลือกตั้ง

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุราษฎร์ธานีที่ประชาชนคณะกรรมการสุราษฎร์ธานีโดยกำหนด

เมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล ในแต่ละกิจกรรมทางการเมือง กิจกรรม ที่กล่าวมาแล้ว สรุปมาเป็นแผนภูมิที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ ส่วนใหญ่ เกี่ยวทุกกิจกรรม ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ปานกลาง (ดูแผนภูมิที่ 1. ประกอบ) นอกจากกิจกรรมการประท้วงเท่านั้น ที่ประชาชนในเขต สุขาภิบาลทั้งสอง มีระดับค่อนข้างต่ำ (ค่า Mean = 1.6395 , 1.4672) กล่าวได้ว่า ผลการศึกษาถึงแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลกลุ่ม ตัวอย่าง ที่ได้มาศึกษาพบว่า แตกต่างจากประเทศทางตะวันตกที่มีการมีส่วนร่วมในระดับ สูงกว่า

เหล่านี้เป็นส่วนของการศึกษาวิจัย ถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตสุขาภิบาลในแง่ของการเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน เขตสุขาภิบาลที่ประชาชนคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง และโดยตำแหน่งพบว่า การมี ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองไม่มีความแตกต่างกันแต่ประการ ใด นอกจากนี้พบว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาล โดยภาพรวมแล้วมีระดับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้ ต่อไปจะเป็นการนำ สอนถึงผลการศึกษิตตามสมมติฐานที่ 2

ผลกระทบภูมิหลัง สถานภาพของสังคม เศรษฐกิจ (Socio - Economic Status) ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล :

ในทางจิตวิทยานั้น ถือว่าการได้รับการปลูกฝังหรือได้รับการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ที่สำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดประสบการณ์และค่านิยม ซึ่งจะมีผลต่อไปถึงความนึกคิด ทศนคติ และบุคลิกก่อนที่จะเกิดเป็นพฤติกรรม การเรียนรู้ดังกล่าวเริ่มมาแต่เด็ก ซึ่งเป็นการ เรียนรู้โดยตรงและโดยอ้อม ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เป็นต้นว่า ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มทางสังคม สถาบันทางการเมือง ฯลฯ ดังนั้นการศึกษาถึงภูมิหลังของ บุคคลเช่น อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการอยู่อาศัย ย่อมจะช่วยให้ความ กระจางใจบางอย่างในการทำความเข้าใจกับความคิดและพฤติกรรมของบุคคลอื่น ซึ่งจากผลการ ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบถึงผลกระทบของภูมิหลังดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 9.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในเขตสุขาภิบาล

ภูมิหลัง	ระกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง			รวม จำนวน ตัวอย่าง
	ต่ำ	กลาง	สูง	
1. เพศ	$\chi^2 = 18.33348$ $df = 2$ $Sig = .0001$ Cell with E.F. 5 = None			
ชาย	14.5 (39)	53.6 (62)	31.9 (37)	48.6 (138)
หญิง	31.5 (46)	54.1 (79)	14.4 (21)	51.4 (146)
รวม จำนวนตัวอย่าง	23.2 (66)	153 (53.9)	65 (22.9)	100.0 (284)
2. อายุ	$\chi^2 = 15.90944$, $df = 6$ $Sig = 0.0142$ Cell with E.F. 5 = None			
20-30 ปี	32.7 (34)	51.0 (53)	16.3 (17)	37.4 (104)
31-40 ปี	17.6 (18)	60.8 (62)	21.6 (22)	36.7 (102)
41-50 ปี	13.3 (6)	48.9 (22)	37.8 (17)	16.2 (45)
51 ปี ขึ้นไป	25.9 (7)	44.4 (12)	29.6 (8)	9.7 (27)
รวม จำนวนตัวอย่าง	23.4 (65)	53.6 (149)	23.0 (64)	100.0 (278)

ตารางที่ 2-1(ต่อ)(๒)

ภูมิหลัง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง			รวม จำนวน ตัวอย่าง
	ต่ำ	กลาง	สูง	
3. การศึกษา $\chi^2 = 16.72298$, $df = 6$, $Sig. = 0.0104$ Cell with E.F. $< 5 =$ None				
- ประถมศึกษา (หรือเทียบเท่า)	29.0 (18)	54.8 (34)	16.1 (10)	21.8 (62)
- มัธยมศึกษา (หรือเทียบเท่า)	21.4 (18)	61.9 (52)	16.7 (14)	29.6 (84)
- อนุปริญญา (หรือเทียบเท่า)	18.6 (8)	65.1 (28)	16.3 (7)	15.1 (43)
- ปริญญาตรี/สูงกว่า ปริญญาตรี	23.2 (22)	41.1 (39)	35.8 (34)	33.5 (95)
รวม จำนวนตัวอย่าง	23.2 (66)	53.9 (153)	22.9 (65)	100.0 (284)
4. รายได้ $\chi^2 = 28.79117$, $df = 4$, $Sig = 0.0000$ Cell with E.F. $< 5 =$ None				
- 3,000 บาท ลงมา	35.7 (46)	51.9 (67)	12.4 (16)	45.4 (129)
- 3,001-6,000 บาท	15.5 (15)	55.7 (54)	28.9 (78)	34.2 (97)
- 6,001 ขึ้นไป	8.6 (5)	55.2 (32)	36.2 (21)	20.4 (58)
รวม จำนวนตัวอย่าง	23.2 (66)	53.9 (153)	22.9 (65)	100.0 (284)

ตารางที่ ๑๕: (ต่อ)(3)

ภูมิภาค	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง			รวม จำนวน ตัวอย่าง
	ต่ำ	กลาง	สูง	
5. อาชีพ $\chi^2 = 39.36879$, $df = 10$, $Sig = 0.0000$ Cell with E.F. < 5 = None				
1. ข้าราชการ (ทหาร ตำรวจ ตุลาการ ครู อาจารย์ ระดับต่าง ๆ วิชาชีพ)	14.8 (19)	53.1 (68)	32.0 (41)	45.1 (128)
2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อาชีพอิสระ	20.0 (9)	62.2 (28)	17.8 (8)	15.8 (45)
3. กรรมการรับจ้าง/ ผู้ใช้แรงงาน เกษตรกร	25.4 (16)	58.7 (37)	15.9 (10)	22.2 (63)
4. อื่น ๆ (ข้าราชการ บ้านนอก แม่บ้าน พวกร ว่างงาน, นิสิต นักศึกษา)	55.8 (22)	41.7 (20)	12.5 (6)	16.9 (48)
รวม	23.2	53.9	22.9	100.0
จำนวนตัวอย่าง	(66)	(153)	(65)	(284)
6. ระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในเขตเทศบาล $\chi^2 = 1.68126$, $df = 4$, $Sig = 0.7941$ Cells with E.F. < 5 = None				
- 10 ปี ลงมา	22.2 (24)	52.8 (57)	25.0 (27)	38.0 (108)
- 10 ปี ขึ้นไป แต่ไม่ เกิน 20 ปี	24.7 (21)	50.6 (43)	24.7 (21)	29.9 (85)
- 20 ปี ขึ้นไป	23.1 (21)	58.2 (53)	18.7 (17)	32.0 (91)
รวม	23.2	53.9	22.9	100.0
จำนวนตัวอย่าง	(66)	(153)	(65)	(284)

ตารางที่ 9.1 (ต่อ) (4)

ภูมิภาค	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง			จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
	ต่ำ	กลาง	สูง	
7. การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์การ				
เป็น	9.9 (7)	42.3 (30)	47.9 (34)	25.0 (71)
ไม่เป็น	27.7 (59)	57.7 (123)	14.6 (31)	75 (213)
รวม จำนวนตัวอย่าง	23.2 (66)	53.9 (153)	22.9 (65)	100.0 (284)

ต่อไปนี้จะได้นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรทางตาประชากร ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระว่า จะมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนหรือไม่เพียงใด เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ของการวิจัยครั้งนี้ที่ระบุว่า "ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตสุขาภิบาลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตสุขาภิบาลและการสังกัดกลุ่ม ทั้งนี้รายละเอียดดังนี้คือ

1. เพศ

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างในระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายกับผู้หญิง พบว่า โดยเฉลี่ยผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงน้อยกว่าชาย (ร้อยละ 14.4 และ ร้อยละ 31.9 ตามลำดับ) โดยผู้หญิงจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54.1) แต่มีส่วนร่วมในระดับต่ำมากกว่าเพศชาย เพื่อพิจารณาจากค่าทางสถิติแล้ว พบว่าความแตกต่างทางเพศจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 (ค่า Sig = .0001)

2. อายุ

จะพบว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่าจะมีแนวโน้มที่มามีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงและต่ำ ในอัตราที่มากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ซึ่งพวกนี้กลับมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ในอัตราที่มากกว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่า และความสัมพันธ์ของระดับอายุแทบจะมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์สำคัญทางสถิติ 0.05 (ค่า Sig. เท่ากับ 0.0142)

3. การศึกษา

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอัตราที่สูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ เมื่อพิจารณาถึงระดับของการศึกษาแล้วพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับปานกลางจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 16.7) และขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงในอัตราที่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ (ร้อยละ 35.8) แต่อย่างไรก็ตามทุกระดับการศึกษาล้วนแล้วแต่จะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และปัจจัยในด้านการศึกษาก็เป็นตัวกำหนดความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ในระดับปานกลาง (ค่า Sig. เท่ากับ 0.0104)

4. รายได้

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงเป็นอันดับสองรองจาก ปัจจัยด้านการศึกษา เมื่อพิจารณาจากรายแล้วพบว่า ผู้มีรายได้สูง (ร้อยละ 36.2) มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้มีรายได้อำและรายไี่ปานกลาง โดยที่ผู้มีรายได้สูง ร้อยละ 8.6 มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำ ในขณะที่ผู้มีรายไี่ปานกลางและต่ำมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงเพียง ร้อยละ 28.9 และ 12.4 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม ประชากรในทุกระดับรายได้จะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้านสถิติแล้ว ปัจจัยด้านรายได้นี้มีส่วนกำหนดความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ (Sig. เท่ากับ 0.0000)

5. อาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างในระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลอาชีพต่าง ๆ แล้ว พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว กลุ่มนิสิต นักศึกษา แม่บ้าน ข้าราชการบำนาญและหวกวางงาน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีใ้ประกอบอาชีพใดจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ

(ร้อยละ 55.8) นอกนั้นมีกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอิสระ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน ส่วนใหญ่จะมีกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ (ร้อยละ 58.7) ส่วนกลุ่มอาชีพที่มีกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงในอัตราที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการ, ครู, พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 32.0) หรือธุรกิจเอกชน (ร้อยละ 17.8) ซึ่งกลุ่มอาชีพเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีความรู้ มีสถานภาพทางสังคม มีรายได้ประจำและอาชีพที่มั่นคง เป็นกิจจะลักษณะ แต่อย่างไรก็ตาม ในทุกกลุ่มอาชีพ ส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านอาชีพจึง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.0000)

6. ระยะเวลาที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล

การที่บุคคลเข้ามาอยู่ในเขตสุขาภิบาลเป็นระยะเวลาหนึ่ง ๆ นั้น จะมีผลต่อความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงใดนั้น พบว่า ผู้ที่อยู่อาศัยในเขตสุขาภิบาล ในระยะเวลาสั้น ๆ นั้น จะมีความโน้มที่จะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงกว่าดังในกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่ในระยะแรก (1 - 10 ปี) และระยะกลาง (10 - 20 ปี ลงมา) มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 25.0 และร้อยละ 24.7 ตามลำดับ) แต่ในกลุ่มที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลยาวนานจะมีอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำกว่าเล็กน้อย (ร้อยละ 18.7) อย่างไรก็ดี มากกว่าครึ่งหนึ่งของทุกกลุ่มในปัจจุบันนี้ จะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ระยะเวลาที่บุคคลเข้ามาอยู่ในเขตสุขาภิบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า Sig. เท่ากับ 0.7941)

7. การสังกัดกลุ่มหรือองค์การ

จากการศึกษาพบว่า การเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกที่สังกัดกลุ่มหรือองค์การมีผลความสัมพันธ์เป็นนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ค่า Sig. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั้นเองและพบว่า ประชาชนที่เขาสังกัดกลุ่มหรือองค์การจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงกว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ไม่ได้สังกัดกลุ่มหรือองค์การใด ๆ เมื่อพิจารณาดาร้อยละประกอบ กล่าวคือ การร้อยละในส่วนที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง เท่ากับ ร้อยละ 47.9 และ 14.6 ตามลำดับ

จากการวิจัยนี้จึงพบได้ว่าการพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมแล้ว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในระดับความรู้ที่ศึกษากล่าวของประชากรในเขตสุขาภิบาล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ รายได้ และการสังกัดกลุ่มหรือองค์การ โดยเฉพาะระดับของการศึกษา

และรายได้ นั้นว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ผู้ที่มี
มีการศึกษาและรายได้ระดับสูงและกลางจะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ และการสังกัด
กลุ่มหรือองค์การมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูป
แบบ

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านเพศ อายุ อาชีพก็มีผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประ
ชาชนในเขตสุขาภิบาล โดยมีนัยสำคัญทางสถิติตามที่ได้นำเสนอมาแล้ว

ส่วนปัจจัยตามระยะเวลา ที่อยู่อาศัยในเขตสุขาภิบาล และปัจจัยด้านทัศนคติทางการเมือง
(ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง) ไม่มีผลกระทบต่อแบบ
แผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาดังกล่าวได้พิจารณาจากผลการวิเคราะห์ดังนี้

ทัศนคติทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล

โดยทั่วไปแล้ว การที่บุคคลจะมีความรู้สึกดีด้วยตัวเองเป็นผู้ที่มีความสามารถหรือมีศักยภาพ ใน
การที่จะเข้ามาของถิ่นใหม่เจริญก้าวหน้าได้มี บุคคลจะต้องมีความเชื่อมั่นในการปกครองที่เรียกว่า
'ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง' (political efficacy) ซึ่งมีความ
รู้สึกความตนเองเข้าใจและสามารถมีอิทธิพลต่อการเมืองการปกครอง การที่บุคคลมีความรู้สึก มีความ
คิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะเข้าใจการทำงานของรัฐบาล มีความสามารถที่จะหาช่องทาง ที่จะ
เข้ามามีอิทธิพลต่อรัฐบาลได้ และความรู้สึกไว้วางใจของแต่ต่อโศกสะตาหรือไมยอมร่วมมือของการเป็นฝ่าย
ถูกปกครองแต่ฝ่ายเดียว 19

ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความรอบรู้ทางธุรกิจ
เมืองหรือส่วนการ อันจะก่อให้เกิดการเข้าร่วมทางการเมือง หรือมีปฏิกรรรมซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจ
นโยบายในทางการเมืองและในตัวระชนเอง 20

19 David Easton and Jack Dennis, "The Child Acquisition of Regime Norms: Political Efficacy," *American Political Science Review* Vol.61 (1971), p. 36.

20 สันติชัย วัฒนกุล, "Party Identification กับพฤติกรรมการทางการเมือง,"
ศึกษาพฤติกรรมการเมืองไทย ปีที่ 11 (กรุงเทพฯ, มหาวชิราวุธ (คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยมหาวชิราวุธ)
2513), หน้า 111.

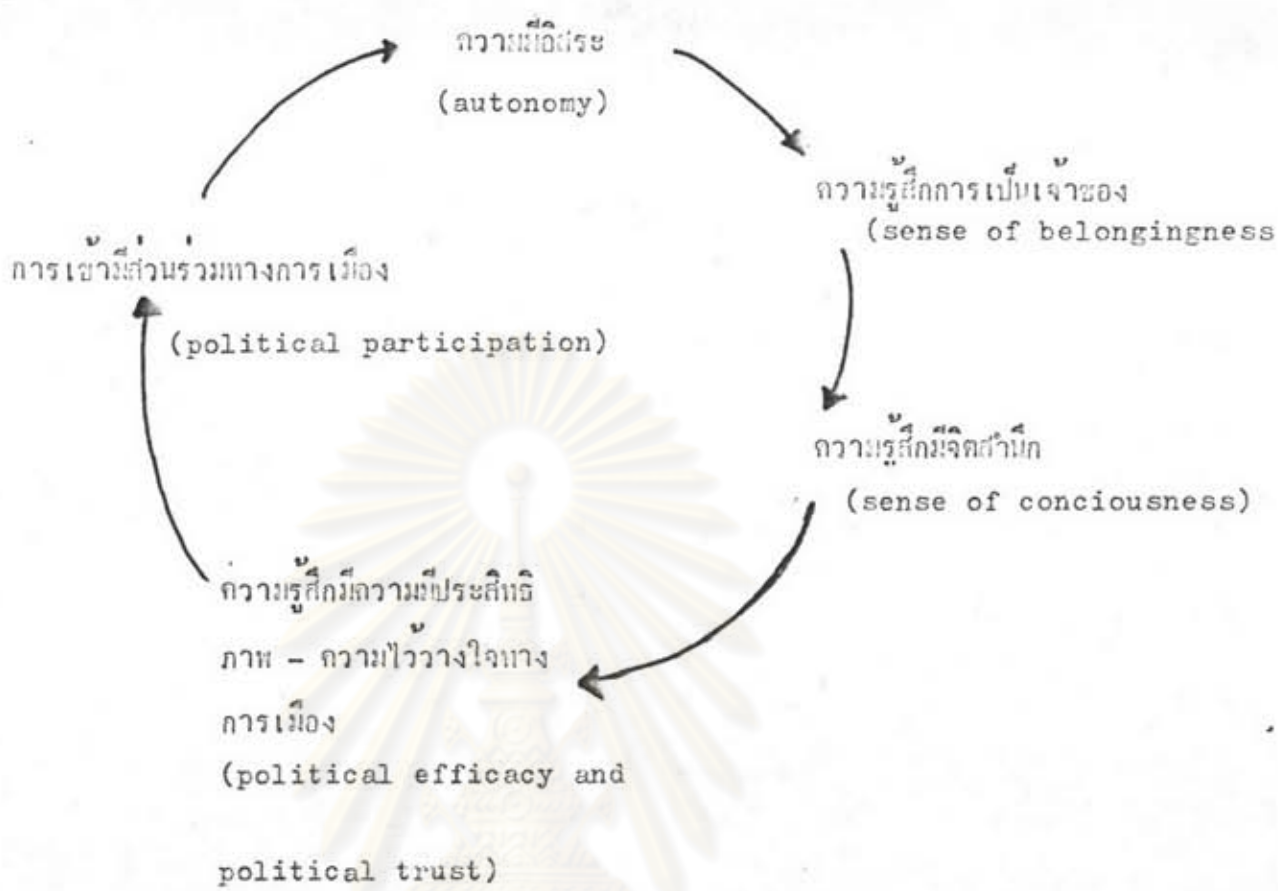
อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เป็นสิ่งที่เกิดมาจากความผูกพันระหว่างสมาชิกของระบบกับระบบนั้นหรือระหว่างสมาชิกภายในระบบด้วยกันเอง ความผูกพันดังกล่าวกับสิ่งต่าง ๆ ภายในระบบในที่นี้ไม่ได้หมายถึงความผูกพันในแง่ความเป็นเจ้าของ (sense of belongingness) เท่านั้น แต่ยังหมายถึงความเชื่อมั่นในความสามารถของระบบที่จะสามารถพัฒนาตนเอง สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมได้อีกด้วย

ความรู้สึกเป็นเจ้าของนี้ ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า "ความรู้สึกมีจิตสำนึก" (sense of consciousness) ซึ่งหมายถึง ความเข้าใจและการรู้จักสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง และต่อระบบสังคมที่ตนอาศัยอยู่ นอกจากนี้ยังกินความรวมถึงการมีจิตใจเพื่อส่วนรวม (common interest) อีกด้วย ความรู้สึกมีจิตสำนึกนี้จะส่งผลกระทบต่อการเมืองในส่วนรวม กล่าวคือ ก่อให้เกิดความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง และความรู้สึกดังกล่าวนี้จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอีกต่อหนึ่ง 21

21 ประหยัด พงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ มงคลแก้ว, ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารเทศบาลไทย, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจ้าพระยา 2529) หน้า 112-113

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการเมืองกับทัศนคติทางการเมือง

ต่อไปนี้จะได้นำเสนอผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับความโน้มเอียงทางจิตใจของประชาชนในเขตสุขาภิบาลในการประเมินความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อการเมืองการปกครองในปัจจุบันและความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติของมนุษย์ในการมีอัตราต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันของตนในเขตสุขาภิบาลนี้ เพื่อเป็นการจัดระดับความรู้สึกทั้ง 2 ประการ ผลที่ได้จะสามารถนำไปวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยฐานความคิดว่า เมื่อบุคคลมีทัศนคติในการมองธรรมชาติของมนุษย์ด้วยกันไปในทิศทางที่ไว้วางใจกันหรือหวาดกลัวกันและกัน จะก่อให้เกิดทัศนคติที่ต่อสังคมและการเมืองการปกครองว่า การเมืองการปกครองเป็นสิ่งที่รัฐบาลเป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจ นำอัตรา ความรู้สึกเกลียดชัง เทียบเท่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างตนเองกับ การเมืองการปกครองที่เป็นอยู่อย่างไร

ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง (Political trust)

เป็นความโน้มเอียงทางการเมืองพื้นฐาน (basic political orientation) หรือทัศนภาพ (perception) ที่บุคคลมีต่อกิจกรรมทางการเมือง อำนาจทางการเมืองหรือระบบการเมืองทั้งหมดในเชิงประเมินค่าว่าสิ่งใดหรือการกระทำนั้นเป็นสิ่งถูกต้อง

ชอบธรรม มีเหตุผลเป็นความรู้สึกผูกพัน (attachement) ซึ่งแสดงออกในรูปของความ
ชอบพอและการให้ความไว้วางใจ

บุคคลที่มีความไว้วางใจทางการเมืองสูงจะเชื่อว่าการกระทำของรัฐบาลจะทำ
ให้สภาพต่าง ๆ ดีขึ้น การเมืองไม่ใช่เรื่องสกปรกเลวร้ายทั้งหมด ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของ
รัฐก็ทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ไปสู่การเชื่อถือในคุณสมบัติส่วนตัว
ของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ รวมทั้งนักการเมือง ผลที่ตามมาอันก็คือความรู้สึกว่ามีความ
ความชอบธรรมในการปกครองด้วย

ส่วนบุคคลที่สูญเสียความไว้วางใจทางการเมืองดังกล่าว จะก่อให้เกิดความ
หวาดระแวง ต่อการเมือง มองการเมืองว่าเป็นเรื่องสกปรกเลวร้ายเหลือเกินและฉกฉวย
ประโยชน์ ซึ่งตนเองไร้อำนาจที่จะควบคุม การเมืองเป็นสิ่งที่ไร้บรรทัดฐาน และไม่มี
ความหมายที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการโดยส่วนรวมได้²²

ดังนั้นความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับการมี
ส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งในการวิจัยนี้ได้วัดความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และทดสอบความสัมพันธ์กับระบอบการมีผู้ร่วมทาง
การเมืองด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวปรากฏผลดังนี้

22

สายทิพย์ สุกติพันธ์, "การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,
2524), หน้า 50.

ตารางที่ 10 แสดงระดับความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง(political trust)

ประชาชนในเขตสุขาภิบาล	Mean	S.D.	T	P ≤ 0.025 2 - TAILED PROB	จำนวน ตัวอย่าง
- ประธานกรรมการ มาจาก การเลือกตั้ง	1.9864	0.682			147
			0.01	0.990	
- ประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง	1.9854	0.664			137

จากผลการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง โดยภาพรวมของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบแล้ว พบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการมาจาก การเลือกตั้งมีความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองไม่แตกต่างจากประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการโดยตำแหน่ง ถ้า Mean = 1.9864 1.9854 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการโดยตำแหน่งมีความรู้สึก มีความไว้วางใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน (P = 0.990) ซึ่งไม่น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 0.025 นั้นเอง (ดูตารางที่ 10 ประกอบ) แสดงว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบมีความไว้วางใจทางการเมือง (political trust) ที่ไม่แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะค่า p มีความมากกว่า 0.025 ซึ่งเป็นค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้เป็นหลักเกณฑ์ (criteria) นั้นเอง

ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง (political trust) กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation)

ทัศนคติทางการเมือง ในคาน	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง			หมายเหตุ
	ต่ำ	กลาง	สูง	
ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง				
ต่ำ	21.2 (24)	51.5 (34)	27.3 (18)	
กลาง	23.7 (36)	54.5 (85)	22.4 (156)	
สูง	25.8 (16)	54.8 (34)	19.4 (12)	
รวม	23.2	54.9	21.8	
จำนวนตัวอย่าง	(66)	(156)	(62)	

$$\chi^2 = 1.29057 \quad d.f. = 4, \quad Sig. = 0.86$$

Cell with E.F. $\leq 5 = \text{None}$ Gamma = 0.0933

จากตารางแสดงว่า ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ค่า 0.05) โดยจากผลการวิจัยพบว่า ไม่ว่าประชาชนจะมีความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองสูง กลาง ต่ำ ใดๆ ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มว่าประชาชนที่มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงมากขึ้นไป จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

ที่กล่าวมาตามตารางที่ 11 ข้างต้น เป็นผลที่ได้จากการศึกษาโดยภาพรวมของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลดังกล่าวนั่นเอง

ผลการวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับแนวความคิดในเบื้องต้นเท่าใดนัก อาจเป็นเพราะคนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบของจังหวัดสมุทรปราการและปทุมธานี โดยส่วนรวมแล้วยังไม่ค่อยจะตระหนักถึงอำนาจของตนเองที่จะควบคุมการเมืองการปกครองได้ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ที่การตระหนักถึงอำนาจที่จะควบคุมทางการเมืองว่าตนเองมีอยู่เพียงใด แต่วัฒนธรรมทางการเมืองของตนเองแต่สอนให้คนไทยยอมรับในเรื่อง

อ่านาจจากเบื้องบน ลักษณะดังกล่าวผูกพันอยู่ที่จิตสำนึกของคนไทยเสมอมา ดังนั้น การตระหนักในเรื่องอ่านาจของตนเองในการควบคุมทางการเมือง จึงไม่ได้กลายเป็น ตัวเชื่อมให้บุคคลที่รู้สึกไว้วางใจทางการเมืองสูง-ต่ำ จะรู้สึกมีส่วนร่วมทางการเมือง สูง-ต่ำ ตามไปด้วยอย่างเด่นชัดนัก ดังเช่น คนในสังคมประชาธิปไตยตะวันตกที่ ตระหนักถึงอ่านาจอธิพืผลของตนเองที่มีต่อการเมืองการปกครอง

ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง (*political efficacy*)
กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (*political participation*)

ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองนั้นแตกต่างจากความรู้สึกมีพันธะทาง การเมือง (*civic obligation*) กล่าวคือ บุคคลที่มีความรู้สึกมีพันธะทางการเมืองอาจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยไม่รู้สึกว่ากระทำของเขามีความสำคัญหรือมี ผลกระทบใด ๆ ต่อการตัดสินใจทางการเมืองใด

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคลได้แก่ การ ศึกษาประสบการณ์ในครอบครัวและสถาบันการศึกษาของแต่ละบุคคล²³ จากการศึกษา วิจัยหลายผลงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้รับการยืนยันว่า บุคคลที่มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบ "ลงนาม คอสู" (*gladiatorial activity* เช่น การช่วยพรรคในการรณรงค์หาเสียง การ เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง และการเขียนจดหมายสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายทาง การเมือง เป็นต้น²⁴

²³ Prewitt, "Political Efficacy," p. 226

²⁴ Sidney Verba and Norman H. Nie, Participation in America : Political Democracy and Social Equality (New York : Harper & Row, 1972), p. 87.

Milbrath พบว่า ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอีกสิ่งหนึ่งด้วย²⁵ Dahl ได้พบอีกว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองและความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองจะหลอเลียงซึ่งกันและกัน และจะมีผลกระทบซึ่งกันและกันด้วย²⁶

ตารางที่ 12: แสดงระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง

ประชาชนใน เขตสุขภาพ	Mean	S. D.	t	P<0.025 2-TAILED PROB	จำนวน ตัวอย่าง
ประธานกรรมการมาจาก การเลือกตั้ง	1.9456	0.710	-0.98	0.328	147
ประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง	2.0219	0.600			137

เมื่อเปรียบเทียบความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองโดยการรวมของประชาชนในเขตสุขภาพทั้งสองรูปแบบแล้วพบว่า ประชาชนในเขตสุขภาพที่ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้งมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองน้อยกว่าประชาชนในเขตสุขภาพที่ประธานกรรมการโดยตำแหน่ง ค่า Mean เท่ากับ 1.945 และ 2.021 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนในเขตสุขภาพที่มีประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้ง และประชาชนในเขตสุขภาพมีประธานกรรมการโดยตำแหน่งมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ($P = 0.328$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 12 ประกอบ)

²⁵ Milbrath, Political Participation, p. 59.

²⁶ Robert Dahl, Who Governs ? Democracy and Power in an American City (New Haven : Yale University Press, 1961), p. 28.

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีประสิทธิภาพของการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ทัศนคติทางการเมือง ในค่าน	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง		
	ต่ำ	กลาง	สูง
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง			
ต่ำ	12.5 (14)	64.1 (41)	23.4 (16)
กลาง	26.1 (42)	49.1 (79)	24.8 (33)
สูง	27.1 (16)	55.9 (33)	16.9 (10)
รวม	22.5	56.7	20.8
จำนวนตัวอย่าง	(64)	(161)	(59)

$$\chi^2 = 7.27679, \quad df = 4, \quad Sig = 0.1220$$

Cell with E.F. < 5 = None, Gamma = -0.15680

จากตารางแสดงว่าความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองไม่ได้มีนัยสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ค่า Sig > 0.5 โดยจากผลการวิจัยพบว่าไม่ว่าประชาชนจะมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูง กลาง ต่ำอย่างไร ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มว่าประชาชนมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงมากขึ้น จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม)

ที่กล่าวมาตามตารางที่ 13 ข้างต้น เป็นผลที่ได้จากการศึกษาโดยภาพรวมของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบในค่านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 14 แสดงทัศนคติทางการเมืองการปกครองของประชาชน
ในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจาก
การเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ศึกษาเปรียบเทียบแต่ละประเด็น (issues)

ข้อความ	ประชาชน ในเขต สุขาภิบาล	ระดับความพึงพอใจ			
		ต่ำ	กลาง	สูง	
ธุรกิจหรืองานที่สำคัญอื่น ๆ ของ ท่าน มีความสำคัญมากกว่าการ ไปออกเสียงเลือกตั้งในวันออก เสียงเลือกตั้งคณะกรรมการ สุขาภิบาล	A1	51.7 (76)	24.5 (36)	23.8 (35)	100 (147)
	A2	70.1 (95)	16.8 (23)	13.1 (18)	100 (137)
เจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาลส่วนใหญ่ มิใช่เป็นคนฉลาดเฉลียวพอที่จะ บริหารงานสุขาภิบาลของท่าน ได้ดีเท่าใดนัก	A1	22.66 (33)	31.3 (46)	46.3 (68)	100 (147)
	A2	27.7 (38)	31.4 (43)	40.9 (56)	100 (137)
สุขาภิบาลของท่านมุ่งบริการรับใช้ เฉพาะกลุ่มคนส่วนน้อย ซึ่งไม่ค่อย ตรงกับความต้องการของคนส่วนใหญ่	A1	25.9 (38)	25.9 (38)	48.3 (71)	100 (147)
	A2	21.9 (30)	36.5 (50)	41.6 (57)	100 (137)

ตารางที่ 14 (ต่อ)(๑).

ข้อความ	ประชาชน ใน สุขาภิบาล	ระดับความเห็น			จำนวน ตัวอย่าง % (คน)
		ต่ำ	กลาง	สูง	
หากท่านจะ เสนอแนะหรือออกความ คิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือ การบริหารงานของสุขาภิบาลแล้ว ท่านคิดว่าสุขาภิบาลจะให้ความ สำคัญกับความคิดเห็นของท่านมา หรือไม่	A1	51.7 (76)	30.6 (45)	17.7 (26)	100 (147)
	A2	47.4 (65)	41.6 (57)	10.9 (15)	100 (137)
การเมืองท้องถิ่นระดับสุขาภิบาล และการบริหารงานของสุขาภิบาล นั้น เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนเกิน กว่าที่ท่านจะเข้าใจ	A1	34.7 (51)	22.4 (33)	42.9 (63)	100 (147)
	A2	30.7 (42)	26.3 (36)	43.1 (59)	100 (137)
ท่านรู้สึกว่าท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับ กับการดำเนินงานของสุขาภิบาลของ ท่านมาก	A1	51.0 (75)	30.6 (45)	18.4 (27)	100 (147)
	A2	51.1 (70)	35.0 (48)	13.9 (19)	100 (137)

ตารางที่ 14 (ต่อ)(3)

ข้อความ	ประชาชน ในเขต สุขาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
		ต่ำ	กลาง	สูง		
ท่านเห็นควยหรือไม่ว่าโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของสุขาภิบาล เช่น ถนน ตลาด ฯลฯ มักมีกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง	A1	6.8 (10)	49.7 (29)	72.5 (108)	100	(147)
	A2	10.2 (14)	23.4 (32)	66.4 (93)	100	(137)
ท่านเห็นควยหรือไม่ว่ารายได้ส่วนใหญ่ของสุขาภิบาลที่ท่านอาศัยอยู่ มีไม่เพียงพอที่จะบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ต้องมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล	A1	22.4 (33)	34.7 (20)	72.9 (63)	100	(147)
	A2	9.5 (13)	30.7 (42)	59.8 (82)	100	(137)
ท่านเห็นควยหรือไม่ว่า การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนน คู คลอง ทางระบายน้ำ อยู่ในสภาพไม่ดีพอและไม่ปลอดภัย	A1	7.5 (11)	73.6 (20)	78.9 (116)	100	(147)
	A2	12.4 (17)	72.4 (17)	75.2 (103)	100	(137)
ท่านคิดว่ารัฐบาลดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของคนเองมากกว่าคนส่วนใหญ่	A1	17.7 (26)	38.8 (57)	43.5 (64)	100	(147)
	A2	21.9 (30)	31.4 (43)	46.7 (64)	100	(137)
การปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน และเพื่อประชาชน เป็นเรื่องทฤษฎีที่ไม่สามารถปฏิบัติจริงได้	A1	30.6 (45)	27.2 (40)	42.5 (62)	100	(147)
	A2	21.9 (30)	13.1 (18)	65.0 (89)	100	(137)

ตารางที่ 14 (ต่อ) (4)

ข้อความ	ประชาชน ใน สุชาภิบาล	ระดับความเห็น			จำนวน ตัวอย่าง % (คน)
		ต่ำ	กลาง	สูง	
การเลือกตั้งสมาชิกคณะกรรมการ สุชาภิบาลในเขตสุชาภิบาลของท่าน เป็นสิทธิที่ท่านจะทำหรือไม่ทำก็ได้	A1	57.1 (84)	16.3 (24)	26.5 (39)	100 (147)
เพราะมีโชหน้าที่สำคัญของพลเมือง แต่อย่างไร	A2	67.2 (92)	14.6 (20)	18.2 (25)	100 (137)
หากเราไม่แน่ใจว่าผลการเลือกตั้ง จะเป็นเช่นไร (ใครจะได้เป็นคณะ กรรมการสุชาภิบาลหรือไม่ก็ตาม)	A1	21.8 (32)	19.7 (29)	58.5 (86)	100 (147)
ไม่เคียดกรอนแล้ว เราก็คงไม่ ไปออกเสียง	A2	9.5 (13)	12.4 (17)	78.1 (107)	100 (137)
ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่สนใจ ความคิดท่านเลย	A1	18.4 (27)	43.5 (64)	38.1 (56)	100 (149)
	A2	25.5 (35)	27.7 (38)	46.7 (64)	100 (137)
บางครั้งการเมืองและรัฐบาลดูเป็น เรื่องสลัดขี้ขอนเกินกว่าท่านจะ เข้าใจ	A1	22.4 (33)	21.8 (32)	55.8 (82)	100 (147)
	A2	19.7 (27)	17.5 (24)	62.8 (86)	100 (137)
การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอาจเป็น อันตรายมาสู่ตนเองได้	A1	24.5 (36)	23.8 (35)	51.7 (76)	100 (147)
	A2	16.8 (23)	30.7 (42)	52.6 (72)	100 (137)

หมายเหตุ A₁ หมายถึง ประชาชนในเขตสุชาฯ ที่ประธานกรรมการสุชาฯ มาจากการเลือกตั้ง

A₂ หมายถึง ประชาชนในเขตสุชาฯ ที่ประธานกรรมการสุชาฯ โดยตำแหน่ง

ซึ่งลักษณะเหล่านี้ที่กล่าวมา เป็นการศึกษาค้นคว้าที่พิจารณาประชาชนในเขตสุขาภิบาล
 ทั้งสองรูปแบบที่ทำการศึกษา เขามีความรู้สึก มีประสิทธิภาพ (และความไว้วางใจทางการเมือง
 (political efficacy and political trust) ไม่ว่าในระดับชาติหรือหอง
 ดินของเราเองโดยตรง ทั้งนี้จากที่กล่าวมาว่า ความรู้สึกมีประสิทธิภาพ และความรู้สึกไว
 วางใจทางการเมือง เป็นผลของความรู้สึกเป็นเจ้าของ (sense of belongingness)
 และ ความรู้สึกมีจิตสำนึก (sense of consciousness) อันตอหนึ่งซึ่งตั้ง
 เหล่านี้สามารถสะท้อนภาพรวมว่าทำไมประชาชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวม
 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน หรือเหมือนกัน ตามที่ได้ศึกษาวิจัยมา
 แล้วในส่วนที่ผ่านมา ต่อไปนี้เราจะนำเสนอการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นโดยแยกแยะจำแนก
 เนื้อหาประเด็นที่เกี่ยวข้องของตามลำดับต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพัทธยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัศนคติต่อการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัย

คำถาม " การเมืองท้องถิ่นระดับสภามหาวิทยาลัยและการบริหารงานของสภามหาวิทยาลัยนั้น เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนเกินกว่าที่ท่านจะเข้าใจ "

" ท่านรู้สึกวาทานมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกาณ์ดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยของท่านมาก "

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสภามหาวิทยาลัยที่ประธานคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ต่างมีความเห็น ความรู้สึกว่าการเมืองท้องถิ่นระดับสภามหาวิทยาลัยและการบริหารงานของสภามหาวิทยาลัยนั้น เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนเกินกว่าที่เขาจะเข้าใจ ทั้งนี้เพราะเมื่อสอบถามตามแบบสอบถามที่ได้รับ พบว่า ประชาชนในเขตสภามหาวิทยาลัยทั้งสองรูปแบบมีความเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับสูง มีอยู่ถึง ร้อยละ 42.9 มีจำนวน 63 คน จากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสภามหาวิทยาลัยที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง ทั้งหมด 147 คน และร้อยละ 43.1 มีจำนวน 59 คน จากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสภามหาวิทยาลัยที่ประธานคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยการเลือกตั้ง จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาร้อยละในความคิดเห็นในระดับอื่นพบว่า มีค่าน้อยกว่า ค่าในระดับสูงที่กล่าวมาทำให้เราสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนในเขตสภามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ที่มีความรู้สึกว่าการเมืองท้องถิ่นระดับสภามหาวิทยาลัย และการบริหารงานของสภามหาวิทยาลัยนั้น เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนเกินกว่าที่เขาจะเข้าใจ

นอกจากนี้จากตารางที่ 14 เมื่อถามว่า " ท่านรู้สึกวาทานมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกาณ์ดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยของท่านมาก " พบว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสภามหาวิทยาลัยที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ซึ่งมีจำนวนมากกว่าความคิดเห็นในระดับอื่นซึ่งหมายความว่าประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสภามหาวิทยาลัยมีความรู้สึกเกี่ยวข้องกับกาณ์ดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยของตนเอง

ทัศนคติต่อการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง คือ วิธีการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการปกครองประเทศระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ด้วยความสำคัญที่ว่า การเลือกตั้งทำให้ผู้ปกครองที่มาจากกาณ์เลือกตั้งกระทำการต่าง ๆ ในนามของประชาชนได้อย่างเต็มที่ เป็นหลักประกันให้ผู้ปกครองต้องปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน และทำให้ผู้ปกครองต้องผูกพันกับประชาชนดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกตั้ง เป็นสัญลักษณ์ประการหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย

ในการวิจัยนี้ได้ตั้งคำถามเพื่อทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้ง
คณะกรรมการสุขาภิบาลดังนี้คือ

- ธุรกิจหรืองานที่สำคัญอื่น ๆ ของท่านมีความสำคัญมากกว่าการไปออกเสียงเลือก
ตั้งในวันออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสุขาภิบาล
- การเลือกตั้งสมาชิกคณะกรรมการสุขาภิบาล ในเขตสุขาภิบาลของท่าน เป็นสิทธิ
ที่ท่านจะทำหรือไม่ทำก็ได้ เพราะมิใช่หน้าที่สำคัญของพลเมืองแต่อย่างใด
- หากเราไม่แน่ใจว่าผลการเลือกตั้งจะเป็นเช่นไร (ใครจะได้เป็นกรรมการสุขา
ภิบาลหรือไม่ก็ตามไม่เค็กร้อนแล้ว) เราก็ไม่ควรจะไปออกเสียง

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เมื่อถามว่า "ธุรกิจหรืองานที่สำคัญอื่น ๆ ของท่านมีความสำคัญ
มากกว่าการไปออกเสียงเลือกตั้ง ในวันออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสุขาภิบาล" พบว่ากลุ่มตัว
อย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาล ประธานคณะกรรมการจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่งต่าง
มีความเห็นคล้ายกับข้อความดังกล่าวนี้มาก กล่าวคือ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความ
เห็นคล้ายในระดัปลำดับสูง ในอัตราร้อยละ 23.8 และ 13.1 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อมาพิจารณาการร้อยละ
ของความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มแล้ว พบว่า มีผู้เห็นคล้ายกับความคิดเห็นดังกล่าวในระดัปลำดับ
ต่ำมีถึงร้อยละ 51.7 และ 70.1 ตามลำดับเช่นกัน

สรุปได้ว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบต่างมีความเห็นว่า ธุรกิจหรืองานที่
สำคัญอื่นของเขามีความสำคัญน้อยกว่าการไปออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสุขาภิบาลนั่นเองขณะ
เดียวกันเมื่อถามถึงความสำคัญถึงสิทธิการเลือกตั้ง ตามคำถามที่ว่า " การเลือกตั้งสมาชิก กณะ
กรรมการสุขาภิบาล ในเขตสุขาภิบาลของท่านเป็นสิทธิที่ท่านจะทำหรือไม่ทำก็ได้ เพราะมิใช่หน้าที่
สำคัญของพลเมืองแต่อย่างใด " พบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองของสุขาภิบาลที่ศึกษา มี
ความเห็นคล้ายกับข้อความดังกล่าวนี้มาก กล่าวคือ เมื่อพิจารณาการร้อยละของความคิด เห็นคล้าย
กับข้อความข้างต้น ในระดัปลำดับสูงมีเพียง 26.5 และ 18.2 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึง ความคิด
เห็นที่ไม่เห็นคล้ายกับข้อความดังกล่าวแล้ว พบว่ามีถึง 5.7 ความสำคัญถึงสิทธิเลือกตั้งของตนเอง
อยู่นั่นเอง

เมื่อถามถึงว่า "หากเราไม่แน่ใจในผลการเลือกตั้งจะเป็นเช่นไร(ใครจะได้เป็น
คณะกรรมการสุขาภิบาล หรือไม่ก็ตามไม่เค็กร้อน แล้วเราก็ไม่ควรจะไปออกเสียง "

ผลการศึกษาที่ได้รับพบว่า เจอนไซท์ที่เขาไปเลือกตั้งคณะกรรมการสุชาภิบาลของพวกเขา เพราะ เขามั่นใจว่า ผลการเลือกตั้งคณะกรรมการมีผลต่อความเป็นอยู่ของเขา มีผลกระทบ และการไปเลือกตั้งของเขา มีผลต่อว่าใครจะได้เป็นคณะกรรมการสุชาภิบาล เพราะเมื่อถามว่า "หากเราไม่แน่ใจในผลการเลือกตั้งจะเป็นเช่นไร" (ใครจะได้เป็นกรรมการสุชาภิบาลหรือไม่ก็ตามไม่เคียด-รอนแล้ว) เราก็คงจะไปออกเสียง" ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสอง คือ ประชาชนทั้งในเขตสุชาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุชาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง มีความเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับสูง มีอยู่ถึงร้อยละ 58.5 และ 78.1 ตามลำดับ เป็นค่าที่น่ามาพิจารณาผลทั่วไประยะห่างข้างต้นแล้ว

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารงานของสุชาภิบาลในด้านการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

คำถาม " หากท่านจะเสนอแนะหรือออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสุชาภิบาลแล้ว ท่านคิดว่าสุชาภิบาลจะให้ความสำคัญกับความเห็นของท่านหรือไม่ "

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า มีกลุ่มตัวอย่างของประชาชนทั้งในเขตสุชาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุชาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง มีความเห็นด้วยในระดับ สูงน้อยกว่าระดับอื่น คือ มีจำนวนเพียงร้อยละ 17.7 เป็นจำนวน 26 คน และ 10.9 เป็นจำนวน 15 คน ตามลำดับเท่านั้น ในขณะที่ผู้ที่มีความเห็นในระดับต่ำมีถึงร้อยละ 51.7 และ 47.4 ตามลำดับ ซึ่งผู้ที่มีความเห็นที่ว่า หากท่านจะเสนอแนะหรือออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสุชาภิบาลแล้ว ท่านคิดว่าสุชาภิบาล จะให้ความสำคัญกับความเห็นของท่านหรือไม่" ในระดับต่ำมีมากกว่าในระดับอื่น ๆ เป็นไปในทำนองเดียวกันของประชาชนในเขตสุชาภิบาล ทั้งสองรูปแบบ ทำให้เราสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสุชาภิบาลมีความรู้สึกและความเห็นว่าการที่เขาออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการบริหารงานของสุชาภิบาลแล้ว ความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นว่าทางสุชาภิบาลจะให้ความสำคัญกับความเห็นในระดับต่ำ

ทัศนคติที่มีต่อเรื่องโครงการก่อสร้างของสุชาภิบาล

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่าโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของสุชาภิบาล เช่น ถนน ตลาด ฯลฯ มีกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง "

จากตารางแสดงให้เห็นว่า มีประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาล มาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ต่างมีความคิดเห็น เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า "นานเห็นควยหรือไม่ว่าโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของสุขาภิบาล เช่น ถนน ตลาด ฯลฯ มักมีกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง " อยู่ในระดับสูง คือ ร้อยละ 73.5 และ 66.4 ตามลำดับ กล่าวคือ จากจำนวนประชาชนของสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง 147 คน มีผู้เห็นด้วยกับข้อความข้างต้นมีอยู่ถึง 108 คน ขณะที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างของประชาชน ในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง ก็เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับสูง 91 คน จากประชากรตัวอย่างทั้งหมด 137 คน

สรุปได้ว่า ประชาชนของสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบมีความเห็นว่า โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของสุขาภิบาล คือ สุขาภิบาลในเขตจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสุพรรณบุรี มักมีกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง มีความเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับสูง (ดูจากตารางที่ 14 ประกอบการพิจารณา)

ทัศนคติที่มีต่อการบริการสาธารณะ ของสุขาภิบาล

คำถาม " สุขาภิบาลของท่านมุ่งรับใช้เฉพาะคนกลุ่มน้อย ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ "

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า มีกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และโดยตำแหน่ง ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำถามที่ว่า สุขาภิบาลของท่านมุ่งรับใช้เฉพาะคนกลุ่มน้อย ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 และ มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนมากกว่าความคิดเห็นระดับอื่น จึงสรุปได้ว่า ประชาชน ในเขตสุขาภิบาลส่วนใหญ่เห็นว่า การบริการสาธารณะของสุขาภิบาลของท่านมุ่งรับใช้เฉพาะคนกลุ่มน้อย ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่

ทัศนคติต่อเรื่องสมรรถภาพของพนักงานและเจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาล

คำถาม " เจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาลส่วนใหญ่มีไปเป็นคนฉลาดเฉลียวพอที่จะบริหารงานสุขาภิบาลของท่านได้ดีเท่าใดนัก "

คำถามข้างต้นเป็นคำถามที่ต้องการรู้ถึงสมรรถภาพของพนักงานและเจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาล ที่ทำการศึกษาดังนี้ จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ต่างมีความเห็นว่า "เจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาลส่วนใหญ่มิใช่เป็นตนฉลาดเฉลียว หอที่จะบริหารงานสุขาภิบาลของ หานไคเทอไคเนก" อยู่ในระดับสูง มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 และมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 ตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนผู้ที่เห็นความดีเห็นระดับนี้มากกว่าระดับอื่น จึงสรุปได้ว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลส่วนใหญ่มีความดีเห็นว่าสมรรถภาพของพนักงานและเจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาลไม่เหมาะสมหรือเพียงพอที่จะบริหารงานสุขาภิบาลไคเทอไคเนก

ทัศนคติต่อการดำเนินงานของสุขาภิบาล

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ารายได้ส่วนใหญ่ของสุขาภิบาลที่ท่านอาศัยอยู่มีไม่เพียงพอที่จะบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพใด ต้องมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล"

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า มีกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ส่วนใหญ่เห็นด้วย กับที่ว่ารายได้ส่วนใหญ่ของสุขาภิบาลที่ท่านอาศัยอยู่มีไม่เพียงพอที่จะบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพใด ต้องมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลอยู่ในระดับสูง มีจำนวนถึง 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 และมีจำนวนถึง 82 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 ตามลำดับ ซึ่งความดีเห็นระดับนี้มีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยมีอยู่มากกว่าระดับอื่น จึงสรุปได้ว่า ประธานในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยว่าการดำเนินงานของสุขาภิบาลต้องมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลนั่นเอง

ทัศนคติต่อเรื่องการก่อสร้างและบำรุงรักษาดน ฑู กลอง ทางระบายน้ำ

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การก่อสร้างและบำรุงรักษาดน ฑู กลอง ทางระบายน้ำอยู่ในสภาพไม่ดีและไม่ปลอดภัย"

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทั้งในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ต่างมีความเห็นด้วยในระดับสูง กับคำถามที่ว่า "ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การก่อสร้างและบำรุงรักษาดน ฑู กลอง ทางระบายน้ำอยู่ในสภาพไม่ดีพอและไม่ปลอดภัย" มีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยในระดับสูง มีถึงร้อยละ 78.9 คิดเป็นจำนวน 116 คน

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งและคิดเป็นร้อยละ 75.2 เป็นจำนวน 103 คน จากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง 137 คน ซึ่งมีมากกว่าความคิดเห็นในระดับอื่นอย่างเห็นได้ชัด จึงสรุปได้ว่า ความรู้สึก ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า การก่อสร้าง และการบำรุงรักษาถนน คูคลอง ทางระบายน้ำ ของสุขาภิบาลของเขาอยู่ในสภาพไม่ดีและไม่ปลอดภัย

ประเด็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยและหลักการ

การที่ประเทศหนึ่ง ๆ จะมีระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยได้และมีความสามารถ ที่จะจรรโลงรักษาระบบการปกครอง เช่นนี้ได้ในระยะยาว โดยมีความต่อเนื่องกันนั้นไม่ใช่เป็น ประการสั้น ๆ ใดนำเอารูปแบบการปกครองที่เรียกว่าประชาธิปไตยมาใช้ หรือรอคอยให้ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ มีความมั่นคงและมีชนชั้นกลางมากเสียก่อนแล้วประเทศจะกลายเป็น ประชาธิปไตยไปโดยอัตโนมัติ แต่รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีทัศนคติและความ โน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อระบบและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง ตลอดจนในทัศนคติ เกี่ยวกับบทบาทของตนเองที่มีในระบบการเมืองในทิศทางที่สนับสนุนแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโน้มเอียงหรือทัศนคติในการประเมินค่า (evaluative orientation) ซึ่งได้แก่การตัดสินและความเห็นความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อกิจกรรมทางการเมือง

ในการวิจัยนี้ได้ตั้งคำถามถึงความรู้สึกเชื่อมั่นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย และ หลักการดังนี้คือ

คำถาม "การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และ เพื่อประชาชน เป็นเรื่องเพ้อฝันไม่สามารถปฏิบัติจริงได้"

เมื่อพิจารณาถึงประเด็น (issues) ทางด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้ามองถึงความเห็นของประชาธิปไตยที่เป็นอยู่จริง ตามความเห็นของประชาชน ในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบในเขตจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสมุทรปราการด้วยคำถามที่ว่า " การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน เป็นเรื่องเพ้อฝันไม่สามารถปฏิบัติจริงได้"

เมื่อพิจารณาคำร้อยละ จากตารางที่ 14 ในประเด็นดังกล่าว พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งและโดยตำแหน่ง ส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยกับคำถามข้างต้นนี้ในระดับสูง คือ มีถึงร้อยละ 42.5 และร้อยละ 65.0 ตามลำดับ

ซึ่งการอรรถของความคิดเห็นระดับนี้มีมากกว่าคำความคิดเห็นระดับอื่น เป็นทำนองเดียวกันของสุชาภิบาลทั้งสองรูปแบบ

แสดงว่าโดยส่วนรวมแล้วประชาชนในเขตสุชาภิบาลมีความเห็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน เป็นเรื่องทฤษฎีไม่สามารถปฏิบัติจริงได้

ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลและการเมืองปัจจุบัน

รัฐบาล เป็นสถาบันทางการเมืองสถาบันหนึ่งที่ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว ให้มาดำเนินการบริหารประเทศตามนโยบายที่ใ้กว้างไว้ ในระบอบประชาธิปไตยนั้นรัฐบาลจะต้องปกครองโดยยึดประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นหลักและเป้าหมายของการดำเนินการการกระทำทุกอย่างของรัฐบาลจะต้องมีจุดมุ่งเพื่อการแก้ปัญหาและสร้างความสุขให้กับประชาชน เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในอันที่จะต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาชนและเป็นความต้องการของประชาชน ในอันที่จะรัฐบาลไว้ช่วยเหลือตน

คำถาม "บางครั้งการเมืองและรัฐบาลดูเหมือนเรื่องสลับซับซ้อนเกินกว่าที่ท่านจะเข้าใจ"

✓ การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอาจอันตรายสู่ตนเองได้"

✓ ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่สนใจความคิดเห็นท่านเลย"

✓ ท่านคิดว่ารัฐบาลดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าคนส่วนใหญ่"

จากผลการศึกษา เมื่อมาพิจารณาถึงความคิดเห็นถึงการเมืองระดับบน คือ ระดับรัฐบาล ของประชาชนในเขตสุชาภิบาล โดยภาพรวมในประเด็นเหล่านี้ คือ

ประเด็นความเข้าใจต่อการเมือง - รัฐบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามเพื่อช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2532 ในยุคของรัฐบาลนายกรัฐมนตรืชาติชาย ชุณหะวัณ (เริ่มเข้ารับตำแหน่งเมื่อเดือน สิงหาคม 2531) แบบสอบถามเพื่อวัดความเข้าใจ ต่อสภาพความเข้าใจและความรู้สึกต่อการเมือง และรัฐบาลขณะนั้น ด้วยคำถามที่ว่า "บางครั้ง การเมืองและรัฐบาลดูเหมือนเรื่องสลับซับซ้อนเกินกว่าที่ท่านจะเข้าใจ"

ตารางที่ 14 ในประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลของการวิจัยกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขภาพทั้งสองรูปแบบ ส่วนใหญ่จะมีความเห็นด้วยในคำถามข้างต้น ในระดับสูงถึง 55.8 และ 62.8 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติในระบับอื่น ๆ ด้วยพบว่า ถ้าความถี่เห็นในระดับสูงมีมากที่สุด สรุปได้ว่า โดยภาพรวมแล้วประชาชนในเขตสุขภาพ มีความรู้สึกว่าการเมืองและรัฐบาลเป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ล้นพ้นเกินกว่าที่ท่านจะเข้าใจได้

การแสดงความถี่เห็นวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล

จากตารางที่ 14 ในประเด็นดังกล่าวพบว่า เมื่อตั้งคำถามในแบบสอบถามที่ว่า " การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอาจนำอันตรายมาสู่ตนเองได้" พบว่าการร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขภาพมีความเห็นว่า การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอาจนำอันตรายมาสู่ตนเองได้ ทั้งนี้เพราะมีผู้เห็นด้วยกับข้อความข้างต้นมีถึงร้อยละ 51.7 และร้อยละ 52.6 ตามลำดับ ซึ่งค่าในระดับนี้สูงกว่าค่าความถี่เห็นของจำนวนผู้ที่มีความถี่เห็นในระบับอื่น ตามจำนวนมีค่าเป็นร้อยละแล้ว

ทัศนคติต่อข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้าราชการประจำ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นสถาบันหลักในการดำเนินงานของฝ่ายบริหารหรือของฝ่ายรัฐบาลที่จะนำเอานโยบายไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อประชาชนโดยส่วนรวม ดังนั้นตัวข้าราชการจึงต้องมีความ เกี่ยวข้องกันกับประชาชนโดยตรง เป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานตามนโยบายและคำสั่ง ขณะเดียวกันก็จะต้องมีความ เกี่ยวข้องโดยให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อใช้บริการของรัฐในรูปแบบบริการต่าง ๆ สาธารณูปโภค และงานราชการต่าง ๆ เป็นต้น ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปกครองของรัฐจึงอยู่ที่ระบบราชการ ที่เป็นตัวจักรสำคัญในการบริหาร

ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปติดต่อด้วยนั้น จึงเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลได้อย่างโดยตรงว่า เป็นที่ยอมรับของประชาชนหรือไม่ และสถาบันข้าราชการเองสามารถเป็นทั้งของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด เมื่อสอบถามถึงหน่วยงานราชการให้ความช่วยเหลือบริการเป็นอย่างไรนั้น พบว่า

ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบมีทัศนคติที่ว่า "ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไม่สนใจความคิดเห็นของท่านเลย" ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อพิจารณาคำร้อยละจากตารางที่ 14 แล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับคำถามดังกล่าวข้างต้นในระดับกลาง โดยมีผู้เห็นด้วยในระดับกลางมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 38.1 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่นำมาจากสมาชิกของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับข้อความในระดับสูง มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 46.7 สรุปได้ว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง มีความเห็นที่เป็นกลางไปประเด็น "เจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่สนใจความคิดเห็นท่านเลย" ในขณะที่ประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่งมีความเห็นด้วยกับคำถามดังกล่าวมีจำนวนในระดับสูงมากกว่าในระดับอื่น

ทัศนคติต่อการบริหารงานของรัฐบาลในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาคำร้อยละจากตารางที่ 14 ตามคำถามที่ว่า "ท่านคิดว่ารัฐบาลดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าเพื่อคนส่วนใหญ่" พบว่าแนวโน้มส่วนใหญ่ของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบมีความเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับสูง ทั้งนี้เพราะคำร้อยละของจำนวนผู้เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวในระดับสูงมีถึง 43.5 ของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และร้อยละ 46.7 ของกลุ่มตัวอย่างของประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง แต่เราไม่สามารถสรุปได้แน่ชัดลงไปว่าประชาชนในเขตสุขาภิบาลมีความเห็นว่รัฐบาลดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าเพื่อคนส่วนใหญ่ เพราะแนวการร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีผู้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ถ้าไล่เรียงกับระดับสูง กล่าวคือ ประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง มีผู้มีความเห็นในระดับกลาง มีถึงร้อยละ 38.8 ในขณะที่เกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง มีผู้เห็นด้วยในระดับกลางมีจำนวนร้อยละ 31.4

เพราะฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า แนวโน้มประชาชนในเขตสุขาภิบาลมีความเห็นว่รัฐบาลในปัจจุบันดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าเพื่อคนส่วนใหญ่

กล่าวได้ว่าทัศนคติ ความรู้สึกของประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่มีต่อองค์กร หรือกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสอง ที่นำมาศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการออกแบบสอบถาม ให้ตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ ดังที่ได้นำเสนอมาในแต่ละประเด็นตามตารางที่ 14 พบว่า ประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความรู้สึกที่ไม่มีอิสระ (autonomy) ในเรื่องของการปกครองตนเองเท่าที่ควร นอกจากนี้จากการตั้งคำถามวัดถึงความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ ความผูกพันกับระบบการเมือง การปกครอง (sense of belongingness) ก็พบว่า มีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ซึ่งลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้ความรู้สึกมีจิตสำนึก (sense of consciousness) ต่ำไปด้วย ก่อให้เกิดผลถึงความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง (political efficacy and political trust) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (ดูตารางที่ 10 และ 12 ประกอบ) ผลที่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมคือการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ นั่นเอง (ดูตารางที่ 2 และแผนภูมิที่ 1 ประกอบการพิจารณา)

การศึกษาวิจัยน่าจะบ่งชี้ว่า จากสภาพความเป็นจริงทางการเมืองการปกครองไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันจะพบลักษณะเด่นทางการเมืองการปกครองไทยอยู่ประการหนึ่งคือการผูกขาดอำนาจทางการเมืองไว้กับสถาบันข้าราชการ เนื่องจากสถาบันข้าราชการได้รับการพัฒนาสถานะภาพของตนเองให้เข้มแข็งและมีพลังแข็งแกร่งที่สุด ที่เป็นแกนนำคอยกำหนดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมไทย ด้วยความเหนือกว่าดังกล่าว ระบบราชการหรือสถาบันข้าราชการจะเป็นสถาบันที่คอยตรวจสอบพลังภายนอกอยู่เสมอ หากพลังทางการเมืองใดจะมาทำลายผลประโยชน์ของสถาบันข้าราชการจะถูกทำลายลงทันที

นอกจากนี้ สถาบันข้าราชการจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ในกัณฑ์ต่อสู้ตามวิถีทางของประชาธิปไตยแทนพรรคการเมือง เป็นพื้นฐานในการยอมรับความถูกต้องตามกฎหมายของกลุ่มพลังทางการเมืองอื่น ๆ ที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันข้าราชการเอง ลักษณะและอิทธิพลอันตรงอำนาจของสถาบันข้าราชการนี้ผนวกกับการประสานผลประโยชน์ร่วมกับผู้มีอำนาจทางการเมืองไว้ในมือ และผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจกลุ่มเล็ก ๆ จึงกลายเป็นตัวสกัดกั้นการเติบโตของพลังทางการเมืองของประชาชนอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง ทำให้เกิดระบบ

การผูกขาดการบริหาร การรวมศูนย์อำนาจที่ศูนย์กลาง ตลอดจนการเกิดทัศนคติไม่ยอมรับ
พลังทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางประชาธิปไตย

ผลพวงของระบบการผูกขาดแบบเผด็จการทางสถาบันข้าราชการในทางการเมือง การบริหารประเทศ นำไปสู่ปัญหาการขาดพลังภายนอกที่คอยตรวจสอบความถูกต้อง
การขาดพลังตรวจสอบนำไปสู่ความมีอิสระเต็มที่ในการคอร์รัปชัน ซึ่งข้อเท็จจริงในปัจจุบัน
จะพบอยู่เสมอถึงปัญหาการคอร์รัปชันทั้งในหน่วยงานราชการและในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ การ
ไร้ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การแย่งพรรคแย่งพวก การเดินเส้นเดินสายในการ
บริหารงาน และการสร้างอาณาจักรแห่งอำนาจในการขยายหน่วยงานใหม่โดยไม่ไต่ถาม
พื้นฐานของการพัฒนา แต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์กลุ่มผู้มีอำนาจเอง

สภาพการดำรงอยู่ของความเป็นมาทางการเมือง เหล่านี้ได้กลายเป็นสิ่งบั่นทอน
ใจในผลประโยชน์อันมหาศาลให้แก่การเมืองบางกลุ่มที่ขึ้นสู่อำนาจจากการแอบอิงวิถีทาง
แบบประชาธิปไตยโดยการเลือกตั้งจากประชาชนตามเทคนิคและอิทธิพลของตนเองให้เข้าไป
สู่ระบบการผูกขาดจนฉวยผลประโยชน์ของประชาชนร่วมกับกลุ่มข้าราชการที่มีอำนาจและ
สถาบันข้าราชการที่แข็งแกร่ง ปราบฎการดังกล่าวได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานและก็ยังเป็น
สิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนอาจถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตทางการเมืองการปกครองของไทย
และเป็นประสมการณ์ที่สอนให้คนไทยโดยเฉพาะในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสมุทรปราการ
ที่ใกล้ชิดกับการเมืองการปกครองที่ผูกขาดอยู่ที่กรุงเทพฯ มากที่สุดได้เกิดความรู้สึกไม่ไว้
วางใจไม่ศรัทธาต่อกลุ่มผู้นำทางการเมืองต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ อันเป็นส่วน
หนึ่งของสถาบันข้าราชการที่ครอบงำทางการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน

เหล่านี้ ที่ได้นำเสนอผลการวิจัยมาโดยตลอดแล้วนั้น เป็นส่วนการวิเคราะห์ผล
การศึกษา ต่อไปในตอนที่ ๕ ได้สรุปและข้อเสนอแนะที่ตามมาจากผลที่ได้รับจากการศึกษา
วิจัยในเชิงประจักษ์ (empirical research) ที่ได้นำเสนอมาแล้วในตอนที่ ๔ นั้นเอง.